

Az egyházi ügyek hivatalos lapja
1864. ápr. 27. p.

A TISZÁNINENI REF. EGYHÁZKERÜLET

1864. ápril 26. 27. 28-ik napjain

MISKOLCON

TARTOTT

GYŰLÉSÉNEK JEGYZŐKÖNYVE.

A tiszánineni ref. egyházkerület 1864-ik év április 26-ik, s több napjain tartotta közgyűlését Miskolcon főtiszteletű Zsarnay Lajos szuperintendus, és nagyméltóságú idősb Báró Vay Miklós főgondnok urak kettős elnöklésük alatt, az egyházmegyék képviselői és számos buzgó hitsorsosink közremunkálásukkal.

Az egyházmegyék képviselői voltak:

Az abauji egyházmegyéből.

Átányi József, esperes, szántói,
Kérészy Mihály, alsóvadászi,
Futó Dániel, szikszói,
Fodor Pál, vilmányi lelkészek.

Bárczai Albert, segédgondnok,
Darvas Antal,
Szathmáry Miklós, e. m. tanácsbírák

Alsóborsodt egyházmegyéből.

Orbán Mihály, esperes, tiszánánai,
Prágai Lajos, maklári,
Vattay Sándor, s. keresztúri,
Bornemisza Kovács József, m. ke-
resztes lelkészek.

Szathmáry Király Pál, s. gondnok,
Bay Bertalan,
Szentimrey József, e. m. tanács-
bírák.

Felsőborsodi egyházmegyéből

Somossi Sámuel, esperes, sajószentpéteri,	Szathmári Király György, s. gondnok.
Molnár József, hangácsi,	Fekete András,
Debreczeni Gábor, f. nyárádi,	Szepessy Gyula, e. m. tanácsbírák.
Bodnár Endre, berentei lelkészek.	

Gömöri egyházmegyéből.

Szentpéteri Sámuel, esperes, pelsőci,	Ragályi Miksa, tanácsbíró.
Szabon János, jánosii lelkészek.	

Tornai egyházmegyéből.

Lovass Sámuel, esperes, szilicei,	Lovász Miklós, segédgondnok.
Kodi Dániel, komjáti lelkészek.	Zsarnay Imre,
	Pap János, v. tanácsbírák.

Az ungi egyházmegyéből.

Szabó Endre, esperes, csicseri,	Bernáth Zsigmond, segédgondnok.
Németh Imre, bési lelkészek.	

Az alsózemléni egyházmegyéből.

Szekeres János, lúci,
Körösi István, harkályi,
Anti János, tályai lelkészek.

A felsőzemléni egyházmegyéből.

Laky Endre, esperes, m. izsépi,	Évva András, tanácsbíró,
Bálint József, abarai lelkészek.	Vékey Gedeon, e. m. ügyvéd.
Kun Bertalan, e. k. főjegyző.	Komáromy József, e. m. tanács- bíró és főiskolai algondnok.
Misley Károly, s. jegyző.	Apostol József, v. jegyző.
Kolos Dániel, főiskolai igazgató.	Horváth Antal, e. k. ügyvéd.
Pásztor Dániel, miskolci gimn. ig. t.	Bakos Antal, v. pénztárnok.
Árvai József, képezdei igazgató.	

Miután föltiszteletű szuperintendens úr buzgó és szívet emelő fohászban az ég áldását kérte tanácskozásunkra, főgondnok ő nagyméltósága lelkes és tartalomdús megnyitó-beszédben üdvözölte a gyűlés szépszámmal egybegyűlt tagjait, majd tüzetesen elsorolta a tanácskozás alá veendő érdekesebb tárgyakat.

1. Főgondnok ő nagyméltóságának megnyitó beszéde köztetszéssel találkozáu miután abban mind jogakadémiánk jelen állása élethűn le volt rajzolva, mind az e tárgyban kelt felsőbb rendeleteknek legegyszerűsebb, s protestáns szempontból másképp nem is magyarázható értelmök kimerítőleg volt tolmácsolva, egyhangulag elhatározott, hogy ezen sok

tárgyra világosságot derítő elnöki beszéd, különösen a jogakadémiáról sokfelé ágazó vélemények egyesítése végett jegyzőkönyvünkbe egész terjedelmében felvétessék, mely is imé itt következik :

Főtiszteletü egyházkerületi közgyűlés !

Fogadják egyházkerületünk ily szép számmal egybegyűlt képviselői, s minden jelen lévők ez évbeni első köztanácskozásunk alkalmával szívem mélyéből eredő üdvözetemet!

Teendőnk részletes elősorolásával nem fogom a tisztelt közgyűlést untatni, azonban mégis engedje meg, hogy a fontosabb tárgyak irányában előlegesen is felhívhassam a közgyűlés különösebb figyelmét.

Egyike szőnyegre kerülendő nevezetesebb ügyeinknek a sárospataki jogakadémia, újabb szervezete óta, meg amyi ostromot kiállott sorsának az által lett jobbra fordulása, hogy legfelsőbb helyen is elismertetett annak törvényes nyilvánossága. Engedje az ég, hogy emez újabb vihar szerencsésen leküzdött zaklatásai után, főiskolánk ezen ága is, mindinkább mélyebben eresztthesse le honunk anyaföldébe általunk ezentúl is szorgalommal ápolandó áldásos gyökereit!

Érettségi vizsgáink, s ezekről szóló iskolai bizonyítványaink ellen sem tétetvén többé sehol kifogás, e két, oly sokáig nyomasztó bizonytalanságban volt tárgyra nézve elég van téve a főtiszteletü egyházkerület évek óta sürgetett jogos kívánatainak. Sőt magukra az államvizsgákra nézve is oly fensőbb intézkedés történt közelebről, mely ez ügyet tagadhatatlanul egészen új, iskolai belautonomiánkra nézve, egyelőre legalább, — ha jelenlegi korlátain túlhágni nem engedendjük, — veszélytelen alakban tünteti fel.

És miután alig van ügy, melynek kezelése ennél jobban érdeklené s foglalkodtatná ez idő szerint közönségünket, főleg pedig a protestáns szüléket s azon ifjakat, kik jogi jeles pályára kívánják magukat szentelni, — nem fogja a főtiszteletü egyházkerület ellenzeni, hogy erre vonatkozólag, itt e helyen mondhassak el bevezeteskép némelyeket.

Az államvizsgák ügye egészen a legközelebbi napokig úgy állott, hogy az egyetemi jogászokon kívül, a különös kedvezésben részesült kivételeket mellőzve, csak azon joghallgató ifjak adhatnak államvizsgát, kik oly akadémiában tanultak, hol mint az egyetemen is államvizsgáló bizottmány létezett, — ezek is azonban csak azon egy bizottmány előtt tehették azt le, mely közvetlenül az általok látogatott jogakadémia mellé volt állítva: a kassai jogászok tehát kirekesztőleg Kassán, a váradiak Váradon, s így tovább; — a mely jogakadémiában pedig nem volt államvizsgáló küldöttség szervezve, — annak tanulói sehol; és mivel efféle kormányi bizottmány eleinte egyik protestáns jogakadémia mellett sem létezett, protestáns ifjaink, ha csak elébb valamelyik katolikus jogakadémiába nem mentek át, — hová pedig a bizonyítványaink érvényessége ellen emelt kifogásoknál fogva be nem fogadtattak, államvizsgát, — bár mennyire ohajtották is azt, — széles e honban sehol, de sehol nem tehettek, a mi más szavakkal annyit tett, hogy azon ifjak, kik protestáns iskolának voltak növendékei, már csak azért is, sem ügyvédek, sem államhivatalnokok nem lehettek, — miután t. i. minden ilyesekre nézve „Conditio sine qua nonnak“ vala az állam-

vizsga kormányilag kimondva, az ehhez való juthatás pedig mereven el volt zárva protestáns ifjaink előtt.

Mi lehet ezért természetesebb, mint hogy bármennyire igyekeznék is emelni s tökéletesíteni jogakadémiánkat, mégis mindinkább elidegenedtek attól a magukat politikai közpályára szánt ifjak, — s hogy az épen ily rendeltetésű jeles tanítványaink meggyérülése, főiskolánk ebből eredő anyagi kárát nem is említve, időjártával az öszves honi protestántizmus hátrányára szolgáló volt, könnyen be fogja mindenki látni, a ki tudja és érzi, hogy kivált a jelenlegi minden nyilvános közéletet lenyűgözött viszonyok közt csak is protestánsok tantermei légkörében sajátíthatja el az ifjú nemzedék azon szellemet, azon ismereteket s tudományokat jövője számára, melyek legbiztosabb tényezői s egyedüli feltételei a a protestánsok e honban szabad létezésének.

Ily türheterlen, ily veszélyes, sőt boszantó volt tehát reánk nézve ez ügy állása a mult Oktoberben Pesten tartott konventünk idejekor, s innen lett, hogy mindjárt annak berekesztése után egy Patakra különösen e végből összehívott rendkívüli gyűlésből erélyesen felirt egyházkerületünk, ezen minden tekintetben sértő s jogakadémiánkat végpusztulással fenyegetett kormányi eljárás, s nevezetesen az államvizsgák, mint szokatlan intézmények behozatala ellen. A mi azonban nem gátolható azt meg, hogy a protestáns jogakadémiákból s különösebben Patakról is már kikerült, ügyvédségre vagy állam szolgálatra törekvő nagyszámú jeleseknel jelesebb, s magukban elég készséget érző ifjak egyre ne ostromolják a magyar királyi Helytartó Tanácsot állam vizsgára leendő bocsáttatásukkal: az ily engedelem azonban a legnagyobb szám elkeseredésére, sőt többek kétségbeesésére, csak egyeseknek lön kedvezésből vagy kegyelemből megengedve.

Az ágostai hitvallású testvérek eperjesi jogakadémiája e közben közvetlen akarván magán s tanuló ifjain segíteni, azon egyszerű legrövidebbnek s legbiztosabbnak vélt utat választá, miszerint nemcsak az államvizsgák megszüntetéseért nem, sőt egy maga önállólag azért folyamodott legfelsőbb helyre, hogy állíttassék fel Eperjesen is államvizsgáló bizottmány a jogakadémia mellé, a minthogy ebbeli kérése minden nagyobb nehézség nélkül, de itt is csak saját jogászai számára, megadatott.

Ezen tény után semmi kétség sem lehet az iránt, hogy azt a mit Eperjes megnyert, hasonló előzmények után, Debrecenről vagy Pataktól sem fogná a kormány megtagadni: hanem más részről még világosabban az állott előttünk, hogy egészen mellőzve is lényegét, ezen autonomiánkkal alig ha egy könnyen összeegyeztethető megoldási modalitásnak, ily fontos, de talán a legyőzhetlen akadályokkal megalkuvást, későbbben mégis szükségessé tehető tárgyban nem tanácsos s nem is méltányos egyik vagy másik egyházkerületnek elszigetelten határozni: ezért épen a mi indítványunkra, történeti emlékek által megszentelt azonos érdekeltégöknél fogva is, egyelőre a tiszai két testvér egyházkerület értekezlete vette az államvizsga tárgyát lehető legtüzetesb tárgyalás alá. Az e tárgyban Debrecenben készült munkálatot nem régiben mind a négy egyházkerület vette. E terjedelmes dolgozat a legszigorúbb törvényesség álláspontját foglalá el, s egészen összhangzásban van novemberi, és így elébb már felterjesztett azon feliratunk lényegével, melyben az államvizsgák ellen kikeltünk, s melynek tárgyalása és keletkezése alkalmával közgyűlésünk az azokból eredhető veszélyt leginkább ott vélte rejleni, hogy az előre bocsátottak szerint ugy látszott, mint ha minden egyes protestáns főiskola mellé és számára szándékozott volna

a kormány saját organumaiból alakítandó államvizsgáló bizottmányt szervezni, s így eddigi szokásos és törvényes vizsgálók felibe oktroirozni egy autonóm iskolai rendszerünkkel, s ennek három százados organizmusával teljességgel össze nem egyeztethető újabb szokatlan államintézetet.

Azonban a legújabb válasz leirat, mely említett novemberi feliratunkra érkezett, egyszersmind jogakadémiánk nyilvánosságát elismeri, az államvizsgák ügyének is egészen más fordulatot ad. E leiratban ugyanis nincs már arról szó, hogy mint eddigelé minden jogakadémiánál s jelesen Eperjesen is történt, a sárospataki jogakadémia kiegészítő részéül, s annak mintegy fölibe, államvizsga állíttassék, hanem egyszerűen az mondatik abban: „a kassai, eperjesi, és pesti már feüálló államvizsgáló bizottmányok útasítva vannak, hogy azon esetre, ha bármelyikőjük előtt oly ifjak akarják az államvizsgát letenni, kik egykor a legfelsőbb helyen is nyilvánosnak elismert sárospataki jogakadémiában végzék pályájukat, az ilyeneknek kifogás alá többé nem eshető bizonyítványaikat respektálván, vizsgálókat fogadják el.“

És mindezeket ily értelemben kimondván, azon meggyőződést fejezi ki az említett rendelvény, hogy miután a dolog e térre lön állítva, abban sem iskolai, sem protestáns tényleges sérelem fen nem forog, iskolai nem, a mennyiben épen mint mondvá volt, fel van adva azon eszme, hogy a pataki főiskolához egyházunk hozzájárulása nélkül egy új, eddig szokatlan államintézmény ragasztassék: de meg mint a leirat szavai bizonyítják, nem is a tanulóknak mint ilyeneknek ügye forog többé szóban, hanem a sárospataki iskolát elhagyott ifjaké, sőt ezek között is csak azoké, kik jövőben saját tetszésök s óhajtásuk szerint államvizsgát kívánnak adni, s a kiktől ez minden szorgalmazásuk dacára is mindeddig meg vala tagadva.

De a többször említett intézmény értelme szerint protestáns sérelemről sem lehet szó, miután ezen intézkedés minden megkülönböztetés nélkül kiterjed a kormánytól alkalmazást nyerni óhajtó minden egyénekre, nem tekintve arra melyik római katolikus, melyik protestáns, s vajjon egyetemen, katolikus, vagy protestáns akadémiában végezte-e tanpályáját? a mit pedig a magyar királyi helytartótanács követel az állam részére, az annak autonomiájából folyó abbeli elvitázhatatlan joga, mely szerint ha valaki kenyeret, azaz alkalmazást, ügyvédi oklevelet vagy hivatalt kér tőle, egy ilyennek képességét épen úgy a maga mértékével mérhesse, tudniillik államvizsgáló saját organumai által ítélhesse meg, mint például bármelyik főtiszteletű egyházkerület függetlenül állítja fel azon szabályokat, melyek betöltése nélkül saját keblében rektóriára, tanárságra, káplánságra vagy lelkeszségre senkit nem bocsát.

Az itt choronologice összeállítottakat azonban majd bővebben fogja a tisztelt közgyűlés a felolvasandókból, melyekhez tanári karunk ez ügyre vonatkozó legújabb véleményes beadványa is tartozik, magának abstrahálhatni, s nyeredő meggyőződése alapján belátása és bölcsesége szerint, de a létező körülmények számbavételével is, a még netalán hiányzókra nézve határozhatni; mert az eddig hallottakból is könnyen megítélheti már mindenki azon különbséget, mely ez ügyre nézve annak novemberi, s jelenlegi állása közt létezik, s mely kétségtelenül akkori erélyes felírásunknak eredménye. Jogakadémiáknak kezelése ugyanis kedvezően dőlt el, az általunk ostromlott államvizsga ügye pedig iskolai autonóm beléletünk teréről leszorítva, ott áll, hogy a melyik jogpályáját végzett Pataktól búcsút vett ifjú,

azzal későbbben élni kíván, tőlünk nyert iskolai bizonyítványa felmutatása mellett azt Kassán, Pesten, vagy Eperjesen minden akadály nélkül leteheti.

És ha valaki azt kérdezné, de miért hát nem Patakon? erre a felelet az elmondottakban fekszik. Mi nem csak nem kértük az államvizsgát, de ellene demonstráltunk, s a mi kivételként e tekintetben megadva lenni mondatik, az inkább lehet azon számos ifjak folyamodványa eredménye, kik a protestáns jogakadémiákból kikerülván államvizsgára leendő bocsáttatásukat felsőbb helyeken egyre szorgalmazták.

A főtiszteletű egyházkerület fogja tehát megítélni, ezek érdekében tehet-e oly, ha bár főiskoláját is tagadhatlanul virágzóbbá teendő lépést, melynek autonómiájával leendő összeegyeztethetését eddigelé kétségbe vontuk.

Végül még megjegyzem, hogy miután köztudomásra csak a dunameléki egyházkerülethez menvén még, rajtunk kívül, egy a kecskeméti jogakadémiára vonatkozó hasonló rendelvény, végére kívántam annak is járni, hogyan jöhete épen e két iskola ily némelyek előtt talán feltűnhető, s első tekintetre kivételesnek látszható helyzetbe? s miként maradhatott főleg a debreceni jogakadémia nyilvánosságának kezelése függőben? s erre nézve onnan, helyből azon hiteles felvilágosítást nyertem, miszerint a főtiszteletű tiszántúli egyházkerület, pesti conventünk óta még csak e folyó hó 12-én tartá első közgyűlését, s még csak ezen határozá el egy új rendes jogtanári állomás jövő augusztus hóban leendő betöltését, s ez által majdani kiegészítését jogakadémiája tanerejének, minek folytán aztán abban, a jövő 186⁺/₅-ik iskolai évben szintugy mindazon tudományok kellő terjedelemben fognak eléadathatni, melyek s a mint azok a honi többi nyilvánossággal bíró jogakadémiákban taníttatnak, a minthogy a tisztelt testvér egyházkerület újból szervezett tanterve felküldése mellett az államvizsgák kérdését egészen érintetlenül hagyva, mint határozatában mondja, a legfőbb felügyeleti jog iránti tekintetből mindezekről e napokban értesítette a nagyméltóságú magyar királyi helytartótanácsot.

Ebből tehát világos, hogy a debreceni jogakadémia még csak a jövő tanévben fog oda eljutni, hogy azt a mit a pataki jogakadémiáról kimondott a kormány, miszerint t. i. „az ellen, újra történt berendezésénél fogva, felsőbb helyen, felügyeleti szempontból észrevétel fen nem forog,“ hasonlóan amarra nézve is nyilvánithassa. E két jogakadémia között jelenleg még létező, e lényeges különbségben keresendő tehát, sorsunknak nem együtt, s egyszerre történt eldöntése, a miből azonban az is következik, hogy nem a mi véglegesen megalapított nagy nehezen nyilvánosságra vergődött helyzetünk a kivételes, hanem azoknak maradt ügyök függőben, kiknek jogakadémiájuk berendezése saját vallomásuk szerint sincs még teljesen befejezve.

Tárgyalandók lesznek az ezen ügyre vonatkozó helytartósági rendeleten kívül több más kormányi intézmények is, melyeknek némelyike egészen új, s orvoslást igénylő, némelyek pedig eddigi felterjesztvényeinkre érkeztek és kevésbé kielégítők.

Főiskolánkat illetőleg megelégedéssel fogja továbbá a főtiszteletű egyházkerület a szokott módon és időben megtartott számvevőszék jegyzőkönyvéből tapasztalni, miként a mostoha szük idők dacára sem akadt fel az rendes költségeinek saját erejéből kitelte fedezésében, jeléül annak, hogy hitfeleink inkább szenvednek magok szükséget, hogy sem szemök fényeként óvott főiskolájuk inségét türhethék.

A bölcsészeti új tanár Bihari Imre úr innepélyesen történt beigtatásáról is tartozom a főtiszteletű egyházkerületnek jelentéssel, ez megtörtént, szokott innepélyes módon.

Nem fognak főiskolánkra tartozó néhány kéréseink sem hiányozni, melyeket mint annak gyarapítására s virágzására intézettek előre is bátor vagyok ajánlani a t. közgyűlés figyelmébe s pártfogásába.

Értesítettni fog még a főtiszteletű kerületi gyűlés érdemtelen szuperintendensünk által a keresztyén felebaráti szeretet egy ritka szép példájáról is, az általa felkért hollandi jótevőnk Prinsterer úr ö excellenciája által szükkölködő egyházzolgáink irányában tanúsított példás részvétéről ; kétségtelenül gondoskodandó egyházkerületünk arról, hogy az emberszerető jeles férfinak hálára kötelező neve s emléke méltóképen adassék nálunk egy későbbi, vajha azonban hasonló könyöradományokra soha nem szorulandó nemzedéknek !

Mindezek után nem tagadhatom meg magamtól, hogy Calvin János halálának a jövő május hó 27-én előfordulandó három százados évnapjáról meg ne emlékezzem ; mert noha helyes lehet azon hitfeleink nagyrészénél elterjedt meggyőződés, miszerint talán sértetnék e lehető legszigorúbb, életében minden külső fényt s zajt határozottan megvetett, sőt ezeket, mint állítatják még temetésénél is eltiltott, önzéstelen nagy férfinak történelmi s hagyományos szent emléke az által, ha halála évnapját, az e jelenkorban annyira divatos diszinnepélyek kíséretében akarnánk megtartani : de annyit még is kétségtelenül igényel a kegyelet, hogy feledhetlen nagy emberünkről ez úttal is bevalljuk azt, miként a vallásra éppen úgy, mint a társadalmi szabadságra s alkotmányosságra közvetlenül együtt s egyszerre nálánál nagyobb befolyást nem gyakorlott e világon soha még senki ; s hogy különösen a két magyar haza, nem csak a reformált hitet, de nagy szelleme mozgó hatalmas erejének köszöni azt is, hogy békekötések szilárd alapjain megújított s kiegészített tetszhallotti álmából is majd ismét új, annál szebb életre ébredendő alkotmánya erőben és tartósságban túl szárnyalhatá a középkor minden más, az idők hatalma által nagy részben már lerontott állam szervezetét.

Azt hiszem tehát, hogy ezt megannyiszor, s ez alkalommal is elismerőleg kimodani önértetet emelő kitartásra buzdító kötelessége minden igaz, vallását és alkotmányát bármely körülmények közt is hön szerető magyar kalvinistának ; És midőn ez órában mi is tettünk legalább ennyit, megkisértők a dicsőült iránt tartozó örök hálánk csak is ihletettségénél fogva hozzá méltó adóját némi részben lefizetni.

Mindezek után kezdjük el Isten segélyével tanácskozásinkat, s legyen ennek credménye pontonként újabb jele egyházkezületünk vallásos érületének, létező vallási törvényeinkhez való ragaszkodásunknak s egyetértésünknek. Egész folyama pedig irányomba is, egy megújuló záloga a főtiszteletű egyházkerület nagybecsű kegyességének s drága bizalmának.

2. Kazincy András felső zempléni, Borbély László gömöri segédgondnok, és Hegedűs László alsó zempléni esperes úrak, gyűlésről elmaradásukat fontos okokkal igazolván:

Tudomásul vétetett.

3. Jelenti az ungi egyházmegye, mikép a lemondás által kebelében megürült esperesi és segédgondnoki hivatalok akként töltettek be legközelebb február hó 24-én Kis-

Gejőeben tartott egyházmegyei képviseleti gyűlésben, hogy esperessé újra pontos hivataloskodásáról már eddigelé is ismert Szabó Endre volt esperes, segédgondnokká pedig egyházi ügyeink mellett nemesen buzgólkodó eddigi volt segédgondnok mélt. Bernáth Zsigmond urak választattak meg, kik is a hitet a közgyűlés színe előtt letévén elnöki székeiket újra elfoglalák.

Örvendetes tudomásul vétetett.

4. Részint főgondnok úr ő nagy méltóságának szívélyes megemlékezése folytán, részint az abauji egyházmegyének ide vonatkozó indítványa következtében, felmerült azon fontos kérdés, hogy miután a reformált helvét hitvallást követő vallásfelekezet úgy hitéletére, mint egyházszerzetére nézve, valamint a társadalmi lét s szabadság ujabbkori fejlődésére tekintve; ama nagy fontosságu, befolyással bíró reformátornak, Calvin Jánosnak háromszázados évnapja folyó év május 27-ik napján el fog következni, noha mint tudjuk ő a dicső férfiú, életében is minden külső zajt és pompát határozottan vissza útásított, önzestelen életét legszigorúbb önmegtadással az egyház, emberiség, és tudománynak szentelte, nem kívánmá-e meg a hálás kegyelet, hogy történelmi és hagyományos emlékét, ha nem zajos diszünnep kíséretében is, legalább szent vallásunk szellemében áhitatos és tanuságos egyházi szertartásunk szerint ujitanók meg? nem volna-e egyszersmind célszerű, ha a nem sokára tartandó helvéciái „Calvin“ innepen egyházkerületünk is képviselve lenne?

Miután történetileg elismert igazság az, hogy a vallásos felvilágosodás s hitélet ébrentartására, s úgy egyházi mint társadalmi téren a szabadabb autonóm közigazgatás kifejlesztésére halhatatlan emlékű reformátoraink közül senki nagyobb mérvben be nem folyt mint Calvin János, hazai protestáns egyházunk is nem csak ama gyászos küzdelmi korban vívta élet halál harcát az ő lelkesítő szellemének paizsa alatt, hanem ereiben nagy részben annak hatalma működik jelenleg is, a kegyelet adójának ha csak egy kis részbeni lefizetése végett is elhatározza egyházkerületünk, hogy jövő sárospataki közvizsgáink alkalmával, mint e célra legimpepélyesb alkalommal főiskolánk lelkésze Kolozs Dániel úr által tartandó egyházi, s Dr. Heiszler József főiskolai tanár úr által szinte előadandó tudományos emlékbeszédben fejeztessék ki azon legmélyebb tiszteletünk, melyet egyházkerületünk minden igaz s lelkes tagja, mint a dicsőült nagy férfi hit és elv-örököse híven ápol kebelében; s minthogy jelen közgyűlésünk első gyűlés, melyet a nagy reformátor halálának három százados évfordulati napjához közel esőleg tartunk, jelen gyűlésünk is impéyes és magasztos érzelmek közt áldást mond a dicsőült hamvaira.

A mi illeti azon másik kérdést, nem volna-e célszerű ha a Helvéciában nem sokára tartandó Kalvininnepen egyházkerületünk is képviselve lenne? minthogy ez kellő impéyesseggel csak akkor történhetnék meg, ha a református többi egyházkerületek is e nézettől vezéreltetve hozzánk csatlakoznának: főtiszteletű szuperintendens úr megbizatik, hogy ez ügyben a testvér egyházkerületeket mielőbb szólítsa fel, s ha azok készeknek nyilatkoznak a csatlakozásra, azon esetre egyházkerületünk dr. Ferenczy József kassai lelkész és Édes Albert urakat képviselőül előre is kinevezi, szuperintendensi hivatalunkat pedig megbizza, hogy szükség esetére őket megbízó levelekkel lássa el.

5. Főtiszteletű szuperintendens úr, a mult évi őszi görgői egyházkerületi közgyűlés jegyzőkönyve 163-dik számú határozata által lett azon megbiztatása következtében: hogy a mult évi pusztító aszály által számos egyházainkban előállott nyommasztó inség enyhítésére egyházkerületünknek az aszály által megkimélt megyéiben s egyházközségeiben kö-

nyöradományok gyűjtését eszközölné, s azok átvétele és kiosztásának módja és föltétele meghatározása felett. ugyan ezen határozat értelmében lett meghatalmaztatásánál fogva legjobb belátása szerint intézkednék, ez ügyben tett eljárásáról hivatalos jelentését következőkben terjeszti elő:

1. Azon kérő iveken, melyek neve alatt az esperesi hivatalokhoz szétküldettek, az eddig begyűlt adományösszeg tészen 436 frt. 79 krt. o. é. és 3 köből rozst.

2. A hollandi hitsorsosokat hason célból fögöndnok ö excellentiája beleegyezésével felhivő dr. Ferenczy József úr javallatára Groen van Prinstérer miniszter ö nagy méltóságához, még mult év augusztus havában intézett kérő levelére három izben küldött segélyösszeg 6037 frt. öszvesen tehát a kezeihez jött eddigi segélyösszeg 6469 frt. 79 krt. tészen.

Mely öszveg kiosztásában fötiszteletü szuperintendens úr, azon mód és föltételek megtartását látta célszerűnek, hogy hiteles adatoknál fogva tudomására jöven számos lelkeszeink és iskolatanítóink aggasztó szükölködésének; a küldetett segély egy részét, melyt az kezeihez vette, azonnal ki is adta azon inséggel sujtottaknak, kiknek segélyezése haladékot nem szenvedhetett. Majd kezeihez jöven a három izben küldött hollandi segély, az általa e célból fölkért bizalmi férfiak közreműködése mellett, azt oly móddal osztotta fel, hogy több szegényebb hivatalnokoknak, s azok özvegyeinek alamizsna, másoknak kölcsön, kamat nélkül, legtöbbeknek pedig rendesen az illető gondnok és presbyter jót állása mellett kamatos kölcsön adatott ki. Jelenti továbbá, hogy számbavéven a kért segélynek öszvegét, melyért a szükölködök folyamodtak, s nem reménylven, hogy ezt a begyűlendő adományok fedezhessék, az érintett bizalmi férfakkal együtt megengedendőnek vélte, hogy a végetlen inség enyhítésére az egyházkerület bármely pénztárából is adatnék bizonyos kötvényre s rendes kamatra kölcsön, reménylven: hogy az ekkép kiadatott kölcsön egy év mulva vissza fog az illető pénztárakba fizettetni.

Az eként szétosztott segélyösszeg mennyiségéről azonban nem jöven még be némely egyházmegyéből az ott begyűlt és kiosztott adományokról a végszámadás s némi kilátás éven még a külföldről is jöhető segedelemre, ezúttal általános kimutatás nem adathatik.

Mely jelentése után fötiszteletü szuperintendens úr, azon biztos reményben, hogy az általa kiosztott hollandi segély egy része, a segélyzettek önkénytes ajánlkozása folytán kedvezőbb s termékenyebb esztendő reánk derülése esetire vissza fog fizettetni; kéri, s óhajtja, hogy az szükölködő református egyházaink s iskoláink fösegélésére, s ekép az evangyéliomi református vallásosság és kegyesség előmozdítására örökméklül: hollandi alapítvány cím alatt lenne kezelendő, s hogy sárospataki föiskolánk tápintézetébe is egy növendék Prinstérer alapítványra vétetnék föl, s ekép örökítették neve a ritka kegyességü jóltevőnek.

Bemutatván végül fötisztelendő szuperintendens ur a hollandi zsinati bizottmány-nak nagyméltóságú Prinstérer ur utján folyó év március 15-én vett levelét, óhajtana hogy az, mint minden ez ügyben kelt s kezeihez jött levelek is örök emlékül egyházkerületünk levéltárába a késő kor számára letétetnének, s megtartatnának. Valamint kéri azt is, hogy az eként alakulandó gyám-tár kezelésére nézve célszerű intézkedés tétetik.

Fötiszteletü szuperintendens úrnak, egyházkerületünk inséges egyházai, azoknak lelkeszei, és tanítói fösegélése ügyében tanusított, s oly fényes eredményeket szült buzgó és fáradhatatlan eljárásáért egyházkerületünk halás köszönetet szavaz, s meg van gyözödve arról: hogy a kezeihez eddig jött segély öszveg oly hűséggel, s a nemes célnak oly megfelelő hüles tápintattal kezeltetett és osztatott ki, a mint azt a rögtöni segélyért esdeklő inség és nyomor igényelhetette. De halás érzéssel üdvözli mindenek felett egyházkerületünk hollandi hitsorsosink azon soha nem feledhető nemes lelkiségét, miszerint nyommasztó inséges helyzetünkben rólunk, távolhíbeli rokonaikról, nemcsak meg nem feledkeztek, hanem mint egykor a napolyi gályákon szenvedő testvéreink rabláncái az ö szavukra hullottak

le, s nemzetök egyik nagy fia a nemes keblű Ruiter által küldöttek szabaddulást a nyomor és szenvedés fainak; úgy most is, irányunkban táplált keresztyéni munkás szeretetöknek oly nagy becsü áldozatát hozák és küldék meg, mely amnyi inségeseink részére szolgált rögtöni és legenyhítőbb mentő segedelmül. Háláját nyilvánítja e jelentékeny segedelem kieszközlésében legnagyobb tényező Prinstéer miniszter ő nagyméltósága, valamint az ezen segedelem nagyobb részét begyűjtött Schwarcz J. ur mint a Herant című lap szerkesztője irányában. S hogy e hálaérzéseknek a könyörület e magasztos művéhez illő és méltó kifejezést adjon, elhatározza egyházkerületünk, hogy hála érzéseit, szszives köszönetét mind Prinstéer ő nagyméltóságának, mind Schwarcz J. lapszerkesztő urnak egy hozzájuk intézendő köszöntő iratban tolmácsolandja, s hogy az ezen segély összegből kölcsön kiadott rész, az arra önként ajánlkozott kölcsönzők által befizettetésén, hollandi alapítvány cím alatt fog egyházi és iskolai célokra az egyházkerület által örök emlékiül kezeltetni, s főiskolai tápintézetünkben is Prinstéer alapítvány nevezet alatt egy szegény jó erkölcsű és képességű ifjú fog tápláltatást nyerni. Mély tisztelettel fogván még a hollandi zsinati bizottmány is értesítettni az iránt, hogy az általa ígért könyöradományt szükölködő iskoláink s a mostoha év következtében kevésbé segélyezett egyházi közpéztáraink felsegélése tekintetéből, még aratás után is hálás köszönettel fogadandja. A segély összeg kiosztásának általános kimutatása pedig a jövő aratási sárospataki kerületi közgyűlésre halasztatván, minden ez ügyben teendő további intézkedések is ezen alkalomra halasztatnak el.

6. Olvastatott a nagyméltóságú magyar királyi Helytartó tanácsnak 1864. évi Mártius 31-én 26,110. szám alatt sárospataki főiskolánk jogakadémiájára vonatkozólag kelt következő tartalmú intézménye:

„A tiszáninneri helvét hitvallásu egyházkerület sárospataki főtanodájában újra berendezve megnyitott jogtani intézet főn állása ellen a folyó évi február 25-én 2956 sz. alatt kelt kegyes udvari rendelet szerint a legfelsőbb felügyeleti jog szempontjából semmi észrevétel nem tétetik, azonban határozottan kijelentetik, hogy azon ifjak, kik ezen tanintézetben végzik a jogakadémiai tanfolyamat, ha tisztli szolgálatba lépni, vagy ügyvédi oklevelet nyerni kívánnak, a közpályán érvényesítendő elméleti képességük megbíralása céljából azon államvizsgák letétele alól, mely vizsgák vallásfelekezeti tekintettel semmi összefüggésben nem állanak, úgy a köz mint magán érdekek jövőbeni megóvására egyaránt üdvösök, és a jogakadémiai félévi vizsgákon kívül és álladalmi szempontból egyáltalában szükségeseknek ismertetnek, föl nem mentethetnek; sőt a birói államvizsga letételére a királyi jogakadémiákban előadatni szokott tanulmányokbani alapos jártasságukat a hat félévi jog és államtudományi vizsgálatokat igazoló bizonyítványokkal kimutatni tartoznak. Ezen föltételek mellett a sárospataki jogtani intézet végzett hallgatói azon kivételes engedélyben részesítettven, hogy a birói államvizsga letételére az erre kiszabott rendes határidőkben a pesti, kassai és eperjesi államvizsgáló bizottságok bármelyike előtt jelentkezhetnek. Mi a tiszáninneri helvét hitvallásu evangelikus egyházkerületnek ezen tanulók más jogtani intézetekbeni átlépésükre vonatkozó kérelmét illeti, az jegyeztetik meg: hogy a sárospataki főtanoda joghallgatói a bevégezett első vagy második tanév után tanulmányaikat valamely nyilvános jogakadémiában csak azon körülmények közt folytathatják, ha átléptük alkalmával szabályszerűleg behbizonyítják, hogy mind azon tantárgyak előadásait hallgatták s mindazokból a vizsgálatokat kiállották, melyeket ha azon jogakadémiánál kezdették volna jogi tanpályájukat, melybe felvétetni kívánnak, már hallgatni kötelesek lettek volna, vagy ha az elmulasztott tanulmányokból magukat pótlólag vizsgák alá veték, s azokat kellő eredménnyel kiállják. Végül megjegyeztetik, hogy jogakadémiánk-

ből az egyetembe való átlépésnek a fenálló szabályok szerint általában csak a három évi tanfolyam sikeres befejezése után lehet helye.

Miről főtiszteletű uraságod mult évi november 17-ről és folyó évi Január 8-ról 28. szám alatt kelt jelentésekre a mellékletek vissza küldésével szükséges tudás és további intézkedés végett oly hozzáadással tudósítatik, hogy e királyi udvari rendelete felől az illető államvizsgálati bizottságok, a tudományos egyetem akadémiai tanácsa és a többi jogakademiák is egyidejűleg értesítettek.

Ezzel összefüggésben

Felolvastatott a tiszántúli főtiszteletű egyházkerület részéről kiküldötteknek a mult 1863. évi november 17-én Sárospatakon tartott rendkívüli közgyűlésünkből kiküldöttekkel egyetértőleg 1864. évi január 19-én Debrecenben tartott értekezletéről fölvett jegyzőkönyv.

Nem különben

Ugyan csak a tiszántúli főtiszteletű egyházkerület részéről 1864. ápril 7-ik s több napjain tartott közgyűlés jegyzőkönyvében foglalt, a címzett egyházkerület által kiküldött tanügyi bizottmány részéről készített tantervet életbe léptető határozat.

Végül

Ugyan csak erre vonatkozólag felolvastatott sárospataki főiskola akadémiai tanárainak az államvizsgák mikép tartását tárgyazó javaslata :

Egyházunknak törvények által biztosított szabadságát az oktatás ügye körül, s önkormányzati jogának ezen egyik lényegesen fő ágát ez uttal sem tévesztve szem elől, de más részről az ezen szempontból kiinduló ovatosságban tulzással a jog akadémia lérehozására s megerősítésére tett áldozatok gyümölcsét sem kockáztathatván, annak tudatában, hogy azon pontig hol jogakademiánkra nézve a „lenni vagy nem lenni“ stádiuma állott elő, mindent megtön, mi a körülmények legyözhetlen hatalma ellenében erejétől függött, tudatában továbbá annak, hogy a testvér egyházkerületekkel egyetértőleg járt el mind eddig, egyházkerületünk határozatilag nyilvánítja, hogy miután a fenebb idézett felső leiratban a fő tanodánkban újra berendezve megnyitott jogtani intézet nyilvánosnak elismertetik az ugyan abban, a tisztli szolgálatba lépni vagy ügyvédi oklevelet nyerni, valamint a bevégezett első vagy második tanév után tanulmányaikat valamely más nyilvános jogakademiában folytatni kívánók elébe szabott föltételeket, az 1791. 26. törvénycik 5. §-ában a növelés s oktatás ügyére nézve a mindkét hitvallású evangélikusok részére biztosított szabadság és joghozi ragaszkodás kijelentése mellett ez idő szerint tudomásul veszi. Ehez képest a jogakadémiai tanárok részéről az államvizsgák miként tartását tárgyazólag beadott javaslat, a felsőbb helyről előirt államvizsgák gyakorlati oldalára nézve várt további fejleményekig ez uttal szinte tudomásul vétetvén. Egyébiránt jelen határozat tárgyát képező leirat tartalmáról egyházkerületünk megyéinek kormányzói azon fölhívással értesítetnek, miszerint azt minél szélesebb körű tudomásra juttatni igyekezzenek, a főiskolai igazgatóság oda utasítatván, hogy jogakademiánk a többször említett leiratban kimondott nyilvánosságának országosan leendő tudatását illető hírlap utján is eszközölje.

7. Olvastatott a ntiszt. felsőzempléni egyházmegyének, az 1863. évi őszi egyházkerületi közgyűlés 148. pontjában Tóth Pál gercselyi lelkészt hivatalától felfüggesztő ítéletét megsemmisítő felsőbb ítélet ügyében folyó év febr. 16-án Nagytoronyán tartott közgyűlésében hozott határozata illetőleg felterjesztése; melyben a főtiszteletű egyházkerületnek ez ügyben követett eljárását mélyen fájlalja; azt egyházmegyei autonom kormányzatukon ejtett sérelemnek tekinti; s bár kész engedelmességgel hódol az ítéletet megváltoztató ezen határozatnak: mindazáltal jövőre az egyházmegyék és főtiszteletű egyházkerület között történhető ilyenmü összeütközések kikerülhetése tekintetiből, egy oly állandó rendszert kér megalapíttatni, mely határozottan körvonalozná ugy a beligazgatási kormány, mint a birói szék jogkörét; továbbá kéri, hogy a felebbezési bíróság mindenkor

csak azon beterjesztett adatokra alapíthassa ítéletét, melyek az első bíróság előtt már tárgyalva voltak s ebből folyólag, hogy formahiány esetében maga az ügy valódi érdeme soha föl ne áldoztassék.

Egyházkerületünk mint mindig, úgy az érdekllett ítélet hozásánál is szeme előtt tartotta az egyházmegyéek autonom jogát; ez azonban meg nem gátolhatja, hogy mint felsőbb bíróság a hozzá fellebbezett ügyekben függetlenül ne ítéljen. Ugyanazért az egyházmegye figyelmeztető felszólalását ezuttal helyén nem látja. Egyébiránt a mi az előterjesztett indítványt illeti: miután egyházkerületünk előtt ugyanezen indítványok még a mult 1863-ki őszi közgyűlésben megtétettek s reá ugyanazon közgyűlés 160. pontjában világos szabályozó határozatok hozattak: az indítvány feleslegesnek s arra újabb határozat hozatala szükségtelennek tekintetik.

8. Olvastatott a felsőborsodi egyházmegye 1864. apr 5. s 6. napjain Radistyánban tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 35. pontja, mely szerint nevezett egyházmegye a mult 1863. év szept 27. s következő napjain Görgön tartott egyházkerületi közgyűlés jegyzőkönyvének 149. számú azon határozatára vonatkozólag: hogy az egyházmegyének a sajókazinczi lelkész választást megsemmisítő s az akkor rendes lelkészül választott Tóth István volt időtöltőt mint azon törvénytelen föltételek megalapításában bűnrészeszt s azon törvényellenes választás fötényezőjét az új választásban, melyre az egyház utasított, a választhatók sorából kirekesztő ítéletét, a fötiszteletű egyházkerület érvényen kívül helyezte s Tóth István sajókazinczi lelkészszé lett elválasztását ítéletileg megerősítette: ezen felsőbb ítéletet egyházmegyei autonomiájára nézve érzékenyen sérelmesnek, a jó rend és törvényeségre nézve veszélyesnek s az egyházi testületek létszerveire vonatkozólag aggasztónak lemi nyilváníttja, úgy tüntetvén fel az egyházkerület ez ügyben követett eljárását, mint a mi által a felsőbb rendeletek, minden jó törvény és rend ellen fejet emelni akaró egyházak eleibe követendő példa tüzetik ki s mintegy maga eszközli a fötiszteletű egyházkerület, hogy rendeletei s intézkedései érvényen kívül pusztán írott malaszt maradjanak. S ezen egyházkerületi határozatra vonatkozólag azt némi fölvilágosításul s bizonyos tekintetben önigazolását bővebb észrevételekkel kíséri.

Az egyházkerületi kormány a felsőborsodi egyházmegye ezen fölterjesztésében, a fölvilágosításul elősoroltakban sem talál semmi oly érveket, melyek az ez ügyben hozott ítéletének az egyházmegye autonomiájára nézve oly sérelmes, annyival inkább igazságtalan voltát bizonyítanak be. Sérelmesnek tekinti ellenben maga részéről egyházkerületi kormányunk az egyházmegye azon nyilatkozatát, miszerint a több esetekbeni feltűnedező fejetlenség, rendzavarás s törvényszegések, egyenes előidézőjének épen maga az egyházkerület tartatik és mondatik ki. Mely kijelentését a felsőborsodi egyházmegyének egyházkerületi kormányunk, az iránta mint törvényes felsőbb testület iránt tartozó s épen protestáns autonom egyházi életünkben annyira szem előtt tartandó tisztelet és kellő függés, megtagadásának tekintvén, nevezett egyházmegyének jövőre, mint jegyzőkönyveiben, úgy fölterjesztésében, egyházkerületi hatósága irányában a kellő tisztelet és illem szem előtt tartását ajánlja. Ennek folytán

9. Olvastatott ugyancsak a felsőborsodi egyházmegyének ugyanazon gyűlése jegyzőkönyve 36-ik pontja, mely szerint a sajókazinczi egyházból 26 egyháztag aláírásával erősített három fő vádpont tartalmazó vádirat nyújtatván be az esperesi hivatalhoz sajókazinczi lelkész Tóth István ellen; ennek következtében az esperesi hivatal által kiküldött nyomozó bizottmány ez ügyben eljárását megtette s annak jelentése, valamint a mellé esatolt számos okmányok és védiratok nyomán, nevezett lelkész ur, több nemü erkölcsi kihágásokkal mint kánon ellenes bűntényekkel vádoltatván, s e bűntényei a beterjesztett nyo-

mozási jelentések és tanuvallomások szerint bebizonyítottaknak lenni állítván; nevezett Tóth István ur az egyházmegye által hivatalától egy év tartamáig, ítéletileg felfüggesztetett.

Egyházkerületi kormányunk a felsőborsodi egyházmegye ez ügyben hozott ítéletét illetőleg, a mellékelve beterjesztett mindennemű jelentések, vád és védiratokat egyenként átvizsgálván, az egyházmegyének nevezett Tóth Istvánt, hivatalától egy évre felfüggesztő ítéletét, semmi más újabb adatokon alapulónak nem látja mint ugyanazokon, melyek már részint a görgői egyházkerületi gyűlésén tárgyalattak, részint az azt megelőző időből keltek. S tehát az emelt vádak, melyek az egyházmegye legújabb ítéletének alapjául szolgáltak, ugyanazok melyek, próbák hiánya miatt, mint kellően be nem bizonyítottak, az egyházkerületnek ez ügyben hozott megsemmisítő ítéletét idézték elő, csupán a vádlók mások, s ezeken kívül semmi hivatalosan bebizonyított tények, melyek nevezett lelkésznek hivatalától felfüggesztésére új alapok gyanánt szolgálhatandóak volna, föl nem merítették. Miért is nevezett Tóth István sajókazinczi lelkésznek hivatalától felfüggesztése azon vádak által, melyek a görgői egyházkerületi gyűlés határozata folytán, mint ítélet alapjául nem szolgálhatók, már elenyésztetteknek tekintettek, indokolva jelenben sem találtván, nevezett lelkész az ellene emelt vádak következtében reá hozott felfüggesztő egyházmegyei ítélet alól fölmentetik, s hivatalában ujlag megerősítettik. Ohajtandó lenne azonban, hogy Tóth István lelkész ur mind saját, mind egyháza nyugalma, mind az egyházmegye fölzaklatott csendje és békéje érdekében jelen állomását mással cserélné fel, s e cél kivitelére egyházmegyéje által nekie is minden lehető tisztességes mód és alkalom nyujtának.

10. A mult 1863-dik év november 17-én Sárospatakon tartott gyűlés 209. sz. alatt megbizatván elnökeink s a jegyzői hivatal az ágostai hitvallású főtiszteletű egyház némely tulbuzgó patentalisták által előidézett sérelmes ügyében felírást intézni egyházkerületünk részéről is ö cs. k. Felseége eleibe.

Az e tárgyban kelt felírás felolvastatott s annak az ágostai hitvallású testvér egyház egyetemes felügyelőjével leendő közlése a jegyzői hivatalra bizatott.

11. Erdélyi reform. püspök főtiszteletű Bodola Sámuel ur ö méltósága az 1863. évi június 14. s több napjain Deézs városában,

Főtiszteletű Haubner Máté dunántuli evangélikus szuperintendens ur 1863. évi szept. hó három első napjain Veszprémben,

A dunáninueni reformált főtiszteletű egyházkerület jegyzői hivatala, a címzett egyházkerület részéről f. 1863. évi október 28-dik s következett napjain Pesten tartott közgyűlés, —

A dunántuli reformált egyházkerület jegyzői hivatala, a címzett egyházkerület részéről 1863. október 26—31. s ugyanazon évi november 1—4. napjain Pápa városában tartott közgyűlés jegyzőkönyveit,

A dunáninueni ágostai hitvallású egyházkerület 1863. szept. 16. tartott közgyűlése jegyzőkönyvét megküldvén, —

A testvéri egyetértés újabb nyilatkozása gyanánt kedvesen fogadtattak.

12. A szilvási egyháztanács kettős tartalmú folyamodványa, melyben a lelkészi díjlevelet változtatni, s az üresedésben levő lelkészi hivatalnak egy félfizetéses ifju segédlelkész általi betöltését megengedni kéri:

Az illető felső-borsodi egyházmegyéhez azon utasítással tétetik át, hogy

az a helyi körülmények megvizsgálása után különös te kintettel levén a díjlevél csonkithatatlanságára, saját jogkörében célszerűen intézkedjék, és ha a szükség úgy kíváná, jelen folyamodvány az egyházmegye indokolt véleményével kellően felszerelve terjesztessék egyházkerületünk elé.

13. Az ungi egyházmegye arra hívja fel egyházkerületi kormányunk figyelmét, hogy miután a főtiszteletű tiszántúli egyházkerület által tervezett, s a legközelebb Pesten tartott egyet. értekezlet által is elfogadott „egyetemes protestáns egyházi kölcsönös tűzkárbiztosító intézet“ messze kiható jótékony eszméjét, egyházkerületünk is magáévá tette, mielőbb hathatósan intézkednék ennek életbeléptetése iránt.

Kedves kötelességünknek fogjuk tekinteni e nagyszerű eszme létesítése iránt megtenni minden hathatós lépéseket, mihelyt erre az előleges munkálatok befejezése után mód és alkalom nyílik. Ugyanazért egyházkerületünk az előleges lépések gyorsítása szempontjából felkéri a tiszántúli főtiszteletű testvér egyházkerületet, hogy az összeíráshoz szükséges rovatos íveket a többi egyházkerülethez megküldeni sziveskedjék.

14. Olvastatott az alsó-zempléni egyházmegye azon felterjesztvénye, melyben egy minden tekintetben úgy a célnak, mint kornak megfelelő lelkészválasztási törvényről gondoskodásra hívja fel egyházkerületi kormányunk figyelmét, indokolván felhívását különösen azzal, hogy a sok összeütközés és zavar, melyek e téren naponként mutatkoznak, egy ily törvény alkotását sürgetőleg parancsolják. E tárggyal összefüggésben felmerült az időtöltői állomásoknak s azok elrendezésének, úgy szinte az özvegyi kegyelemévnék eredeti céljától való eltérése, tehát ezen tárgyaknak is, az újból alkotandó lelkészválasztási rendszerrel leendő összhangzásba hozataluk.

Érezvén egyházkerületi kormányunk is az indítvány fontos voltát s ez ügy a mostaninál célszerűbben leendő rendezésének sürgetős szükségét, mindkét tárgyban leendő javaslat adásával megbizza Dr. Ferenczy József, Édes Albert, Kun Bertalan, Nagy Gedeon, Szathmáry Király Pál és Soltész Nagy János urakat oly utasítással, hogy e tárgyat minden oldalról komolyan megfontolván, oly lelkészválasztási módot javasoljanak, melyben az annyira ohajtott és szükségelt rend fentartása mellett egyszersmind az egyházközség választási alapjogának teljes biztosítéka is nyujtassék. E tárgybani eljárásuk eredménye jövő őszi közgyűlésünkre beváratik.

15. Az abauji egyházmegye fölterjesztvén az alsó vadászi fiiskola tanítósa állandósítása iránt már több ízben eléje terjesztett kérelmét; a mennyiben ezen célbavett állandósítás mint egy részről a folytonos szakavatottsággal vezetetni kellő rendszeres iskolai nevelés érdekében fontos érvekkel támogattatik, — úgy más részről a papi pályára készülő s e célból a kellő tudományos ismereteket külföldi egyetemeken gyűjteni szándékozó ifjaink érdekében több tekintetből nem pártoltatik; ez ügyet az egyházkerületi kormány-szék bölcs ítélete s intézkedése alá terjeszti.

Nem lévén az illető egyházmegye által az ezen célbavett állandósítás ügyében semmi véleményes jelentés vagy határozat fölterjesztve, — ez ügy azon utasítással tétetik vissza az egyházmegyéhez, hogy egy kinevezendő küldöttség által e felett komoly vizsgálatot tartatván, ez ügyre vonatkozó minden adatokat egybeállítva, s a célbavett állandósítás elősegítésére szolgáló vagy azt nehezítő minden körülményeket figyelembe véve, véleményes kimerítő jelentését folyó évi őszi közgyűlésünkre terjesztsze be. Ennek folytán:

16. Jelenti az alsó-borsodi egyházmegye, mikép néhai b. e. Orosz Pál, papii volt

lelkész halálával megürült lelkészi hivatal Izsák Mózes ottani időtöltőnek rendes lelkésszé lett elválasztatása által betöltetvén, miután Orosz Pálnak oly utódai nem maradtak, kik az özvegyi évet igénybe vehetnék, — Izsák Mózes ur, az első évi jövedelemből, fenálló szabályaink szerint a szükösi pénztárt illető fele rész helyett két részletben lefizetendő 100 o. é. frtot ajánlott, ezen öszveget az egyházmegye elfogadhatónak ajánlja.

Ezen ajánlat méltányosnak találtatván, elfogadtatik, s a dékáni hivatal utasittatik annak idejében leendő behajtására.

17. A felsőborsodi egyházmegye Bodnár Endre urnak megyei főjegyzővé lett elválasztását tárgyazó jegyzőkönyvi kivonatot fölterjesztvén:

Annak tartalma tudomásul vétetett.

18. Olvastatott Sebők Dániel cseh-morvaországi és sziléziai tábori lelkésznek, lelkészsege körében eső ref. katonák létszámáról, s köztük a vallásügy mikénti állásáról szóló kimerítő jelentése, melyben arról értesít bennünket, hogy vallásos dolgaink általában véve nem a legkedvezőbb állásban vannak a katonaságnál, s a lelkészi állás sem legkellemetesebb a miatt, különösen hogy a lelkészi teendők nem reformált egyházunk elvei s szokásai szerint vannak egészen berendezve, hanem a lelkészi ügyeket e végre kijelölt hadbiztosok vezetvén mindenütt, kik többnyire nem protestánsok, ezeknek befolyása alatt áll leginkább a tábori lelkészlet ügye, mely iránt már felsőbb helyen panaszt is emelvén, nem csak kedvező választ nem nyert e tárgyban, sőt világosan értésére adatott, hogy ha a miniszteri rendeletekhez alkalmazkodni nem akar, szabadságában áll elhagyni a tábori lelkészi állomást. E szerint ily körülmények közt tarthatlannak itélvén a maga állását továbbra, — e hivatal alóli felmentetését, s az egyházkerületben leendő alkalmaztatását kéri.

Egyházkerületi kormányunk itélete szerint sem lehetvén a tábori lelkészlet körül már régebben behozott szokásokat s formás eljárásokat egyszerre s rögtön megszüntetni, miután a katonaságnál minden felsőbb határozatoktól függ, és így az átalakítások is lassanként történhetnek, szuperintendensi hivatalunk megbizatik, mikép értesitse jelentést tevő tábori lelkész urat a felől, hogy az átváltoztatásoknál úgy igényeiben mint a végrehajtásnál óvatos és előrelátó legyen. Egyébiránt egyházkerületünk ez ügyet a legközelebb tartandó konventen tanácskozás alá hozván, a netán sérelmes dolgok megorvoslását a többi egyházkerületekkel egyetértőleg eszközölni fogja.

A mi pedig a tábori lelkész ur állomásától felmentetését illeti, szuperintendensi hivatalunk által szinte utasítandó arra nézve, hogy még csak kevéssel ezelőtt elfoglalt s minden oldalról kellőleg meg sem ismert hivatalát folytassa tovább is hűven, — annak idejében egyházkerületi kormányunk kellő gondoskodását tőle meg nem vonandván.

19. Halványi János pesti vak-intézeti igazgató tanár ur által arról értesítettik egyházkerületünk, miszerint a tiszánimeni helvét hitvallású egyházkerület által a pesti vakok intézete gyámolítására évenként nyújtani szokott kegyes adomány egy teljes alapítványra nőtte ki magát, s így már mult évben a vakintézeti kormányzó bizottmány egyházkerületünket az örökös alapítók közzé sorozta és minhog az ily örökös alapítványokkal a kinevezési jog is együttjár, értesítettünk, hogy ha a kinevezési jogot akár megtartani, akár az intézet kormányzóságára átruházni szándékozunk, egyházkerületünk mind két esetben a bizottmány elnökével méltóságos Kapivári Kapy Ede pestmegyei főispányi helytartó úrral magát érintkezésbe tenni méltóztassék.

Végül az intézetbeli felvétel szabályaiul megemlítettik: hogy a felveendő növendékek 8 és 12 év között vakságon kívül lelkileg testileg egészségeseeknek lenni hitelesen bizonyíttassanak, valamint az is, hogy beoltattak vagy a természetes himlőt kiállották légyen-é?

Vak-intézeti igazgató tanár úrnak értesítése kedves tudomásul vétetett; s miután egyházkerületünk a kinevezési jogot örömmel megkívánja tartani, erről a vakintézeti bizottmány elnöke méltóságos Kapivári Kapy Ede pestmegyei főispáni Helytartó úr elnök szuperintendens úr által tisztelettel értesített, kinevezési jogunkról pedig egyes egyházaink esperességi úton tudósíttatni rendeltettek.

20. Főlemlített, hogy a főtiszteletű egyházkerületi kormányznak, az akadémiai rektóriákra nézve hozott azon határozata, miszerint az egyházmegyék hivatnának fel, hogy az ily akadémiai-rektóriákká emelhető vagy ilyenekül megszüntetendő egyházakat jelölnék ki s terjesztenék föl egyházkerületünk elé, mind ez ideig egészben meg nem történvén, épen ez ügyben e miatt a kellő célszerű intézkedések meg nem tétethetnek.

Megujtattik azon határozat s az esperességek újlag és sürgetőleg fölhivának, hogy ez ügyben véleményes jelentéseket mielőbb egyházkerületi kormányunk elé terjesszék.

21. Ugyancsak az abauji egyházmegye a Göncön folyó évi március 30., 31. és ápril 1-ső napjain tartott közgyűlése jegyzőkönyve 48. pontja szerint jelentvén, hogy az abaujvári és pányoki egyesült ref. egyházakban az 1848. év előtt törvényesen létezett papi dézma miben létének kinyomozása végett kiküldött bizottságnak munkálatát helyben hagyta, ezen munkálatot a szolgabíró ez ügyben tett hivatalos nyomozattal s a hozzácsatolt irományokkal további intézkedés végett a főtiszteletű egyházkerületi kormány elé terjeszti.

Tudomásul vétetvén az ügy, az egyházmegyéhez azon utasítással tétetik vissza, hogy azt minden csatolmányával együtt, az illető megyei polgári törvényszékhez fölterjesztvén, előmozdítását az egyház érdekében eszközölni igyekezzék.

22. Ugyanazon egyházmegye, azon gyűlés jegyzőkönyve 45. szám alatt a szinai egyházban a főtiszteletű egyházkerületi kormánysszék által az adó aránylagos elosztása végett ajánlott, s az egyházmegye által kiküldött bizottság munkálata nyomán jelenti, hogy kimutattatván a földbeli és kész jövedelem: akár az egyház tetemes kiadásokkal terhelt pénztára, akár az egyes egyházttagok csekély létszáma s ezek által az egyház és lelkész részére teljesíteni szokott szolgálat és fizetés állittatik is viszonyba, a lelkészi 80 hold földdel, mindkét esetben képtelen az egyház a lelkészi földadó fizetését magára vállalni és teljesíteni; annyit azonban megigérték, hogy a mit egyházuk sok közszükségek által igénybe vett pénztárának időnkénti maradványából elvonhatnak, azt szives készséggel feláldozzák lelkészük földadója pótlására. Erre nézve kéri az egyházkerületi kormány bölcs intézkedését.

A szinai egyház kívánsága és ajánlata a bizottság által fölmutatott viszonyok és körülményeknél fogva teljesen méltányoltatik, azonban az egyházmegye oda utasíttatik, hogy az egyház önkénytes ajánlata folytán és annak belenyugvással szerződésileg alapítson meg egy bizonyos összevet, mely az egyház által a lelkész földadója pótlásául fizettetnék.

23. Olvastatott az egyházkerületi számvevőszéknek a mult 1863 május 5-én Miskolcon tartott egyházkerületi közgyűlés 63. számú határozata értelmében, a tisztelendő Debreczeny Gábor úr egyházkerületi papi özvegy és árvatárunk javára célzott kettős tartalmu indítványára vonatkozó véleményes jelentése; mely szerint a számvevőszék az indítványozott pénz sorsjátékot nem tartja kivihetőnek, mert ha minden buzgalmunkat kifejtőnk is, jelen korlátolt anyagi viszonyok között 100,000 sorsjegy elkelesét biztosan nem reménylhetni; de azért sem, mivel ily sorsjátékra szükséges felsőbb engedély megnyerhe-

tését sem reménylheti a nélkül, hogy egy vagy más biztos tőkéjét bizonytalan eredmény játékaul kitemni ne kénytelenítessék. Általában ily pénzsorsjáték a számvevőszék véleménye szerint csak kedvezőbb körülmények között, s akkor is csak úgy eszközölthetnének sikeresen, ha annak célja kiterjedtebb érdekekkel, szegény egyházak, népiskolák sat. segélyezésével, s a nyerhetés több valószínűséggel köttetnék össze, melyet szakértő számítók által minden eshetőségeivel jó előre ki kellene számítani.

Az indítvány másik ága, vagy is a szükösi pénztár felerészének a papi özvegy árvatárral összeolvasztásának eszméje számvevőszék véleménye szerint még kevésbé valószínűsíthető; a mennyiben a szükösi pénztár a papi özvegy árvatárétól egész más alapon nyugszik, s rendeltetésében is különbözik. A szükösi pénztár célja kiterjedtebb s mondhatni nemesebb, a mennyiben kivétel nélkül olyanokat is gyámolít, kik a papi özvegy árvatárba be nem léphettek, ilyenek pedig ezután is számosan lesznek, annyal bizonyosabban mivel az iskolatanítók a papi özvegy árvatárnak nem kötelezett tagjai. E mellett alaptőkéi között is több veszendő van, s évenkénti szükséglete is mind inkább inkább növekedik: ennél fogva nemes rendeltetésének hátránya nélkül a papi özvegy árvatárral össze nem olvasztathatik.

E tár kezelése körül számvevőszék véleménye szerint az volna inkább ohajtandó, hogy a tár magasztos céljához képest ennek jótéteményében ezután mindenkégyenlően részesíttessenek azon egyházmegyékben is, melyekben eddig a papi özvegy árvatár részvényesei ebből nem kaptak; egyformaság s jogosság szempontjából pedig az, hogy ahol a tanítók a szükösi pénztárba eddig különösen évenként fizetni köteleztettek, ezután ne köteleztessenek.

A számvevőszék indokolt véleménye egyházkerületünk által mindkét tárgyban helyeseltetik s elfogadtatik. A tár kezelése körül kifejezett azon ohajtása pedig, hogy a szükösi tár jótéteményében a papi özvegy árvatár részvényesei is részesíttessenek, továbbá hogy a hol a tanítók a szükösi pénztárba eddig évenként fizetni köteleztettek, ezután ne fizessenek, határozatra emeltetik.

24. A nagyméltóságú magyar királyi helytartótanács 13,063 szám alatt kelt intézvényében arra híván fel szuperintendensi hivatalunkat, hogy a jörend és iskolai fegyelem érdekében egyik iskolából a másikba való átmenetel és a főlebb léptetésnek iskolánkban fenálló szabályait, ugy szinte a rossz tanjegyek kijavításának szokásban levő rendjét és módját a nagyméltóságú magyar helytartótanácsához terjessze fel, szuperintendensi hivatalunk jelenti, hogy ezen kért felterjesztvényt az illető iskolai előljáráóságoktól már be is kérte.

Az illető helyre leendő felterjesztés szuperintendensi hivatalunkra bízatik.

25. Ugyancsak a királyi helytartótanács 98,684. szám alatt kelt intézvényében arra figyelmeztetvén lelkészeinket, miszerint sok esetben a vallásfelekezetökhöz tartozó egyéneket, ha azok katolikusokkal kívánnak házasságra lépni, a nélkül, hogy az utóbbiak saját katolika egyházukban az egyházi és polgári törvények szerint kihirdettettek vagy a kihirdetésről bizonyítvánnyal volnának ellátva, összezesketik, miután ezen eljárás a katolika egyház elveire s jogaira nézve sérelmes, lelkészeinket ezen eljárástól tartózkodásra inti és figyelmezteti.

Miután egyházkerületi kormányunk alaposan meg van győződve a felől, hogy ezen figyelmeztetés, illetőleg szemrehányás inkább a római katolikus lelkészeket illethetné mint protestáns lelkészeinket, a mennyiben számtalanszor több oly eset adja magát elő, midőn a római katolikus lelkészek kötik össze a vegyes házasságokat hirdetési bizonyítvány nélkül, s protestáns lelkészeinknél, ha adja is magát ily eset elő, az leginkább azért tör-

ténik, mert az illető római katolikus lelkészek a hirdetési bizonyítványokat egyenesen megtagadják, s így az összekelni vágyó felek házassága eleibe a fenálló törvények megsértésével tetteleg akadályt gördítenek, mint erre jelenleg is több esetet hozhatnánk fel; egyházkerületi kormányunk elhatározta, hogy a nagyméltóságu helytartótanács egy felterjesztvényben kéressék fel arra, miszerint a római katolikus lelkész urak is utasíttassanak, mikép ha a vegyes házások protestáns lelkészek előtt akarnak esküdni, miután ezt a törvények is megengedik, a hirdetésről szóló bizonyítványt az ily felek részére kiadni ismerjék köteleességüknek.

26. Olvastatott a nagyméltóságu magyar királyi helytartótanács mult évi november hó 20-án kelt 85,766. számú intézvénye, mely szerint szuperintendensi hivatalunk fölhivatik oda utasítani a kormányzata alatti lelkészeket, hogy lehető könnyítés tekintetiből jövőre a halottakról szóló anyakönyvi hiteles másolatokat az illető megyei- vagy városi hatóságoknak csak évnegyedenként terjesszék be pontosan, s ezáltal az 1827. évi 23. törvényeikkben az 1862. évi március hó 15-én 10,394. szám alatt kelt rendelvénnyben a halottakról szóló anyakönyvi másolatoknak minden év végével a törvényhatóságnak leendő egyszerű bemutatásának szüksége jövőre megszűnt.

Köztudomásul vétetik.

27. Ugyancsak a nagyméltóságu magyar királyi helytartótanács folyó év február hó 4. napján 5821. szám alatt kelt intézvényénél fogva értesítettik szuperintendensi hivatalunk, hogy az osztrák birodalom jótékony intézeteiben elhunyt francia születésű lelkészek, tébolyodott s szegény sorsu egyéneket és viszont Franciaországban, hasonló intézetekben elhalt hason sorsu osztrák illetőségű személyeket illető halotti bizonyítványok mikénti kiállítása tekintetiben, mult év december 10-ikéről 92,293. szám alatti intézvényre vonatkozólag folyó év januar 17-ről 20. szám alatt kelt kegyes királyi udvari reudelet szerint a kérdéses halotti bizonyítványok nemcsak illetékmentesen, hanem a meghalt francia illetőségű egyének családjainak tudósíthatása céljából hivatalból lesznek kiállítandók és további intézkedések végett a nagyméltóságu magyar királyi helytartótanácsához fölterjesztendők.

Alkalmazás végett a lelkészek figyelmébe ajánltatik.

28. Ugyancsak a nagyméltóságu magyar királyi helytartótanács folyó év február 29-én 15,211. szám alatt kelt intézvényénél fogva értesítettik szuperintendensi hivatalunk, miszerint a folyó év február hó 15-ikéről kelt 2287. számú kegyes királyi udvari reudelet szerint a bélyegilleték törvény módosítása tárgyában a cs. kir. pénzügyminisztérium folyó év február hó 2-káról 51,631. szám alatt oda nyilatkozott, miszerint az alapítványoktól, javadalmaktól s valamint az egyházi ugy a világi községeknek ingó s ingatlan vagyonától fizetendő illetéki hasonmérték megszabása iránt fennálló határozmányoknak megváltoztatása nem eszközölhető, azon oknál fogva, mivel az illetéki egyenérték lényegileg nem egyéb mint pótlása maguknak az illetékeknek, melyek ellen semmi részről panasz nem emeltetett, s melyeknek csonkítása az állam kincstárnak tetemes és igen érezhető veszteséget okozna sat.

Köztudomásul vétetik.

29. Ugyan csak a nagy méltóságu magyar királyi helytartótanács mult év december hó 19-én 95,022. szám alatt kelt intézvényében a felsőzempléni egyházmegyében keletkezett legényei hely. hitv. egyház község gondnokának, a község nevében fölterjesztett beadványát, melyben kérdés tesz az iránt, vajjon eltávozott lelkésze hátra maradt adójának fizetésére a község köteleztetik é? valamint jövőre is meghatároztatni kéri, ki tartozzék a pap javai után járó adót fizetni? szuperintendensi hivatalunknak elintézés végett kiadja.

Az érintett helytartósági intézvény, az illető egyházmegyéhez oly utasítással tétetik vissza, hogy ezen ügyet belkormányzatilag igyekezzék lehetőleg békésen kiegyenlíteni vagy elintézni.

30. A nagyméltóságú magyar királyi helytartótanács 1864. mártius 31-éről 26109. sz. alatt kelt intézménye felolvastatván, annak a dunáninneri főtisztelendő egyházkerület kecskeméti főtanodájában újra berendezve megnyitott jogtani intézetre nézve a sárospataki főiskolánk irányában elrendelt ugyanazon intézkedést magában foglaló tartalma tudomásul vétetett.

31. A nagyméltóságú magyar királyi helytartótanács 1864. évi január 21. 93,668-száma alatt kelt intézményében a szuperintendenseket oda utasítja, hogy az érettségi vizsgákoni személyes jelenlétben gátoltatásuk esetén, az általuk helyettesíteni ohajtott egyének s minőségének világos megnevezésével haladék nélkül följelentsék.

Ezen rendelvénnyel tartalma előforduló esetekben ahoz leendő alkalmazkodás végett tudomásul vétetett.

32. Ugyancsak a nagyméltóságú magyar királyi helytartótanács 1863. december 10-én 49,204. szám alatt kelt leiratában az 1863. évi január 1. napjától hatályba lépett 1862. december 13-án kelt, bélyeg és illeték törvény 40. díjszabályi tételek a. betűje szerint az egyházi s világi hivatalok s az ott kijelölt egyéb szolgálati állomások átruházásáért. az állomásért jövedelmének megfelelő összege után azon törvényben megalapított III. fokozat szerint fizetendő illetékekre vonatkozólag minden illető testületet vagy hatóságokat oda utasít, hogy jövőre minden olyan kinevezésről vagy megerősítésről, a kérdéses állomáshoz kötött évi jövedelemnek is egy idejű tudtuladása mellett az illető császár királyi adóhivatalt esetről esetre értesítsék.

Ezen fontos s közérdekű intézkedés irányábani alapos, egyszersmind egységes eljárás tekintetéből az érintett leiratot egyctemes értekezlet tárgyaúl tűzni ki szükségesnek találván egyházkerületünk, főtisztelendő szuperintendens ur a nagyméltóságú magyar királyi helytartótanácsához ily értelembeben temi fölterjesztést, fölkeretett.

33. A nagyméltóságú Helytartó tanács 25,853. szám alatt április 6-ról kelt intézvénye kíséretében megküldvén két példányban az 1863-ik évi világkiállítás fölött szerkesztett osztrák kiállítási könyvet.

Egyik példány a sárospataki főiskolai, a másik a miskolci gymnáziumi könyvtár részére kiadatni határoztatott.

34. Ugyancsak a nagyméltóságú magyar királyi Helytartó tanács 17,184. szám alatt a közkatonák, őrmesterek, s az ezekkel rangban egyenlőknek tartott altisztektől lefele számítandó katonae gyének házassági engedélyért szóló folyamodványaikhoz megkivántató okmányokat kimutató, február hó 14-ről 2739. szám alatt kelt kegyelmes udvari rendeletét közölvén.

Azon okmányoknak jegyzőkönyvükben pontonkénti megnevezése sőt az utasításnak is egész terjedelembeni, felvétele, ahoz leendő könnyebb és pontosabb alkalmazkodás végett elhatároztatott. Ezen okmányok következők.

1-ör A völegény és menyasszony keresztlevelök.

2-ör A menyasszony erkölcsi viselkedéséről szóló bizonyítvány, melyben kiteendő az is, hajadon e? vagy özvegy?

3-ör Ha a jegyesek egyike kiskorú az apa, vagy ha ez már meghalt, a gyámhatóságnak házasságba való beegyezése.

4-er A menyasszony vagyona, vagy hozományairól szóló kimutatás.

5-ör A völegény vagyonáról való kimutatás.

6-or A menyasszonynak akár férje életében, akár ennek halála után élvezendő bárminemű katonai javadalmáról lemondását magába foglaló írásbeli nyilatkozata, melyben egyszersmind kötelezi magát, hogy a másodnemű házassággal járó megszorításoknak magát alá veti.

7-er A közigazgatási hatóság által kiadott bizonyítvány arról, hogy ily engedély nem szükséges, de csak a hadsereg főparancsnokságának 1858. évi szeptember 23-ról 8382. szám alatt kelt leiratában megnevezett korona országból származott katonáknál. A koronaországok pedig ezek: Cseh, Morva, Szilézia, alsó és felső Ausztria, Szalzburg, Steier, Tirol, Voralsberg, Karánt, Krajna és a tengerparti vidék.

8-or Ha a völegény özvegy, az utolsó nő halottlevele.

9-er Ha a menyasszony özvegy az utolsó férj halottlevele.

10-er Külföldieknél a hivatott honossági hatóságnak kellőleg hitelesített bizonyítványa arról, hogy a célbavett házasság ellen az ott divatozó törvények szerint akadály nem forg fen.

11-er A katonai kihirdetési bizonyítványhoz megkívántató bélyeg.

Azonban a feuhivatott felsőbb intézményben azon megjegyzés tétetvén, miszerint oly esetek is fordulhatnak elő, midőn a jegyesek különös viszonyaik következtében azon elsorolt okmányokon kívül más bizonyítékok is szükségeltetnek, erre vonatkozólag a császári királyi hadügyminiszterium következőket kívánja figyelembe vétetni.

1-ör A kiadott katonai házassági engedély, a házasság netalán más nemű akadályait, vagy a tilalmakat nem szünteti meg, és a lelkészt sem menti fel a törvényes határozatok pontos megtartásának kötelessége alól. Minden házassági engedélybe tehát felveendő ezen kifejezés „*o b s e r v a t i s o b s e r v a n d i s , e t n o n o b s t a n t e l e g a l i i m p e d i m e n t o .*“ (Az udvari haditanácsnak 1800. évi december 22-ről T. 2059. szám alatt kelt rendelete).

2-or Minden katonai házassági engedély, kivétel nélkül, a kiállítás után minden erre vonatkozó okmánnyal, mielőtt a félnek kézbesítették, az illető katonai lelkészszel, netalán szükséges hivatalos intézkedés, és a kihirdetés felől szóló bizonyítvánnyal leendő záradékolás végett közlendő.

3-or Ha valamely katona-egyén célbavett házasságának nyilván tudva levő, oly házassági akadály áll útjában, melynek elhárítása lehetségtelen, a házasságengedélyt kérő folyamodvány azonnal elutasító végzés által intéztessék el. Ha azonban a gátul szolgáló tudva levő házassági akadály elengedés alapján megszüntethetik, és ha a felmentés (Dispens) mellett törvényes okok is szólnak, a féltől a megkívántató okmányok, melyekből nemcsak házassági akadályok feuléte tűnjék ki, hanem a felhozott indokok alapossága is kiderüljön, oly végre követendők el, hogy a katonai lelkész a házassági akadály elhárítását eszközölni képes lehessen.

Azon házassági akadályok és tilalmakra nézve, melyek a kihirdetés alkalmával vagy azután fedeztetnek fel, az eskető lelkész tétetik felelőssé, hogy a körülményekhez képest ne csak az okmányokat szerezzze meg, hanem az akadályt is háritsa el. (Az udvari haditanácsnak 1800-ik évi December 22-ről 2059/7. szám alatt kelt rendelete).

Megjegyeztetik végre, hogy a katonai határörvidék legénységének házassági ügyeire nézve, minden eddig érvényben levő szabályok változhatlanul m a r a d n a k.

Mindezeknek pontos figyelembe tartása, lelkészeink figyelmébe ajánlatik.

35. Olvastatott a nagyméltóságú magyar királyi helytartótanácsnak Budán 1864. ápril 11-én 17,588. száma alatt kelt főtisztelendő szuperintendens urhoz intézett leirata, melyben értesítettünk, hogy a tiszáninneni helv. hitv. egyházkerület mult évi novemb. 17-én 181. szám alatt kelt, a hadkötelesek nősülhetését kérelmező felterjesztése után is, ezen országos királyi főköormánysszék a szönyegen forgó kérelemnek legfelsőbb helyre leendő újbóli felterjesztésére magát indítatva nem találhatja.

Tudomásul vétetett.

36. A miskolci egyháztanács jelenti, mikép főtiszteletű Beller József helybeli római katolikus lelkész s alesperes ur, mint az egri érsek ő nagyméltóságának vallás s erkölcsi biztosa, a miskolci reformált iskolai igazgatóságot arra hívta fel, hogy tanodáinak látogatásától, felsőbb rendeletek értelmében, a római katolikus növendékeket utasítsa el, és a jelenleg is azokban tanulóknak névsorát vele közölje, fentisztelt lelkész úrnak ezen kívánata a protestáns iskolák autonom jogait bitosító hazai országos törvényekbe ütközvén, de különben is ily fontos s az egyetemes protestáns egyházat érdeklő kérdésben döntőleg határozni magát hivatottnak nem érezvén, ezt mint sérelmet a főtiszteletű egyházkerület eleibe terjeszti fel.

Egyházkerületünk törvényes jogainak teljes önérzetében már többször, a többek közt 1862. év május havában Miskolcon, 1863. november 17-én Sárospatakon tartott gyűlésében kimondván azt, hogy azon jogegyenlőség-nél fogva, melyet hazánkban a törvényesen bevett vallásfelekezetek közt az országos, többek közt az 1847/8. törvények biztosítanak, hivatkozva különösen azon évi 20. törvénycikk 3. §-ára mely világosan mondja, „hogy a bevett vallásfelekezetek iskoláiba való járhatás, valláskülönbség nélkül megengedtetik,“ vallásfelekezetünk a római katolikus ifjakat ki nem tilthatja, mint ezt, egy a nagyméltóságú helytartótanács-hoz intézett feliratában is kifejezte, hanem miként eddig, ugy ezután is gondoskodni fog arról, hogy vallástanulás végett illető lelkészeiket látogassák meg a római katolikus ifjak. Egyházkerületi kormányunk a miskolci iskolai előjáróságot is ezen határozatunk figyelemben tartására utasítja.

X 37. Olvastatott a kerületi népiskolai választmány jegyzőkönyve, melynek 1-ső pontjában a körlátogatói jelentéshez készített E. tábla mutattatik be; egyszersmind annak az egyházmegyékbe leendő szétküldése kéretik.

A bemutatott tábla helyesnek találtatván, annak a kellő mennyiségben az egyházmegyékbe leendő szétküldése a főiskolai igazgatóságra bizatik.

X 2. pontjában, az egyetemes tanügyi bizottmány legközelebb Rév-Komáromban tartott üléseiről szóló jegyzőkönyv VI. XIII. XXIII. XXIV. XXV. és XXX. pontjai ajánlatnak egyházkerületi kormányunk figyelmébe, holott is

a VI. pont alatti intézkedés egyházkerületünk részéről is helyesnek találtatván, az illető körök és egyének útasíttatni fognak, hogy az alapszabályok értelmében hozott határozatok végrehajtásában s a teendő intézkedések kivitelében a bizottmánynak hivatalos készséggel segédkezet nyujtsanak.

A XIII. pontra nézve helyeseltetik a bizottmány azon nézete is, miszerint az unio tágitására vonatkozólag, körén tulesőnek találta érvényes határozatot hozni: azért is egyházkerületi kormányunk a testvér egyházkerületekhez fordul e tárgyban s a görgői gyűlésben kelt határozatunk szellemében általok kívánja ez ügyet eldöntetni.

A XIV. pontból megértvén, miszerint ezutánra a bizottmányi jegyzőkönyvek nyomtatása 2000 példányban határozott el:

egyházkerületünk ily nagy számban leendő nyomtatását a jegyzőkönyveknek terhesnek látván s a maga részéről elegendőnek itélvén esetenként 100 példányt, felhívja a tanügyi bizottmány figyelmét, hogy jövőre a jegyzőkönyvek ily arányban nyomassanak, mivel többnek nyomtatási költségét elviselni nem ajánlkozik.

A XXIII. pontra, melyben az egyházkerületek felkéretnek a keblökben létező intézetek tanterveinek a bizottmány részére leendő megküldésére.

Egyházkerületünk utasítja a főiskolai igazgatóságot, hogy a főiskolában legközelebb életbe léptetett tantervet, melyhez szabják magukat egyházkerületünk többi iskolái is, az egyetemes tanügyi bizottmánynak küldje meg.

A XIV. pontra, melyben a szükséges taneszközök s legközelebb a térképek előállítása iránt tett lépések előadatnak:

ezen lépések helyeseknek itéltetnek részünkről is s nem csak erkölcsi biztosítékot igyekszünk nyújtani az illető vállalkozóknak, hanem minden tőlünk kitelhető módon azon leszünk, hogy iskoláink számára mennél több efféle térképek vásároltassanak.

A XXV. pontot illetőleg, melyben foglalt indítványt az alsó zempléni e. megye is figyelembe vétetni kéri.

Szíves örömmel üdvözljük a népiskolai folyóirat kiadását tárgyazó indítványt, s annak mielőbbi életbeléptetését minden hatalmunkban levő eszközökkel elé fogjuk mozdítani, egyszersmind felhívjuk a több testvér egyházkerületet is, ezen népiskolai ügyünk felvirágoztatására multhatatlanul szükséges közlöny pártolására.

A XXX-ik pont alatt, az egyetemes tanügyi bizottmány három rendbeli jegyzőkönyveinek nyomtatási árából az egyházkerületünkre eső részlet befizetése kéretvén:

Miután szuperintendensi hivatalunk annak kifizetését már utalványozta, e részben semmi intézkedés szüksége fen nem forog.

Végre az egyházkerületi népiskolai választmány arra hívja fel egyházkerületi kormányunk figyelmét, hogy miután az E. tábla által igen meg lesz könnyítve a népiskolai ügyek állásáról szóló egyházmegyei kimutatások készítése, jövőben komolyabb intézkedés fog történni az iránt, hogymint most is, a jelentések ki ne maradjanak, hanem a választmány elnökéhez egyházkerületi gyűlést megelőzőleg pontosan beküldessenek.

Ezen ügy az esperes urak komoly figyelmébe ajánltatik.

38. A sátoralja-ujhelyi egyház az iránt folyamodván, hogy lelkészének néhai tiszt. Vályi Pál urnak közelebb történt elhalála folytán a folyó évi sátoralja-ujhelyi papi jövedelemnek a szükösi pénztárt illető része, egyházi bomladosott épületeinek, különösen is lakházának kijavitása végett rendelkezése alatt hagyatnék.

Miután a folyamodványban foglalt kitételek valódisága az illető esperesi hivatal részéről igazolva s a kérelem pártoló ajánlással kísérve van, az ujhelyi egyház kérelme teljesítésének hely adatik.

39. Az abauji helvét hitvallásu egyházmegye folyó évi tavaszi közgyűléséből hivatalosan jelenti, hogy a kebelebeli nádasdi egyház, az egyházkerületi pénztárból kölcsönzött 160 forint kamatját minden szorgalmazás dacára már több év óta nem fizeti.

A jelentésből az tűnven ki, hogy az érintett kölcsön által, az annak irányában végrendelkezett néhai Soós János urnak életben lévő nője van érdekelve, főtiszteletű szuperintendens és tolcsvai Nagy Gedeon ur ő nagysága kérettek föl, hogy néhai Soós János urnak, nemes keblüségéről, a válás és egyház ügyei iránt hó és tettekben is nyilatkozó részvétéről ismeretes özvegye Ambrózy Antonia asszonynál, a többször említett kölcsön hátralévő kamatának s ha lehet a tőkének is befizetése iránt lépéseket tenni sziveskedjenek.

40. Az abauji egyházmegye arra kéri a főtiszteletű egyházkerületet, hogy a sárospataki főiskola épületire s a szükösi pénztárba az egyházmegye által évenként fizettetni szokott segedelem-özvegyeknek az egyházak között arányosabb beosztását megrendelni kegyeskedjék.

Mint hogy ezen fizetéseket az egyházkerület eredetileg az egyházmegyékre vetette ki, az egyes egyházak közötti arányos kiosztásra nézve pedig az egyházmegye legjobban intézkedhetik a maga körében: ezek arányosabban lehető kiosztásával jelenben is az illető egyházmegye bizatik meg, azon megjegyzéssel, hogy az eddig beadott özvegy az egyházmegye által a nevezett célokra ezután is hiánytalanul beszolgáltatassék.

41. Ugyancsak az abauji egyházmegye, annak előterjesztése mellett, hogy Bodnár Miklós és István k. vágási lakosok által k. vágási lelkész Gulyás István ellen annak megbuktatása tekintetéből több izben emelt, de mindannyiszor alaptalanoknak, s pusztán ellenszenv művének talált panaszok folytán kimondani kényszerült, miszerint azoktól többé hason nemü alaptalan vádakat el nem fogad, egyházkerületünk arra kéri föl, hogy az érintett egyházmegye határozatát egyházkerületi közönségünk elébe föllebbezett Bodnár Miklóst és Istvánt, a különben köz szeretetben álló lelkész és csendes egyház békéjének zavarásától tiltsa el.

Egyházkerületünknek 1863. évi őszi közgyűlésén hozott azon rendeletéhez képest, miszerint a fölebb folyamodás vagy bármi utoni föllebbezés következtében egyházkerületi közönségünk elébe juttatandó minden ügy csak a kellő alakszerű eljárás megtörténtével, minden arra vonatkozó adat és bizonyítvány hozzá csatolásával teljesen fölszerelve terjesztessék föl, a felküldött jegyzőkönyvi kivonata kapcsolatában lévő minden ügyirattal együtt, az abauji egyházmegyéhez, a fenebb idézett szabályrendelet értelmében leendő eljárás végett visszaküldetik.

42. A bodrog-keresztúri helvét hitvallású egyház gondnoka a bodrog-keresztúri határszabályozás folytán, az egyháztól csere gyanánt az egyházkerület beleegyezése nélkül, elvett földbirtokra nézve főnforgó ügyét, a most 1863. évi November 17-én tartott közgyűlés 216. szám alatti határozatának végpontjára hivatkozás mellett, egy egyházkerületünk által kinevezendő ügyvédre bizatni, s a sérelmet szenvedő egyházat jelenlegi zavart s nyugtalan helyzetéből mi előbb kiemeltetni kéri.

Egyházkerületi ügyvéd Horváth Antal urnak a bodrog-keresztúri egyház panaszos ügyére vonatkozó iratok oly utasítás mellett rendeltetnek kiadatni, hogy a panaszló egyházra nézve életkérdésül tekinthető s mint olyan, a legerélyesebb s lelkiismeretes eljárást igénylő ügyben, minden általa célszerűnek találandó lépést lehető gyorsasággal eszközöljön, és pedig különösen a közlendő iratok nyomán előterjesztendő tényállás alapján hatályos s az illetőket kötelességű és törvényes eljárásra szorító intézkedés tekintetéből felsőbb helyre fölterjesztést intézzen. Miről a panaszló egyházigazgató Kecske-méthy Zsigmond úr tudomása végett hogy megbizott egyház

kerületi ügyvéd rnak minden, az ügyre vonatkozással lévő adatot átszolgáltatasson, a mult 1863. évi szeptember hóban tartott közgyűlésből kiküldött tagjaink pedig a megbizott ügyvéd urral leendő közremunkálás tekintetéből jelen határozat sürgösen leendő kiadásával értesítendők.

43. A golopi egyház előjárói, annak előre bocsátásával, hogy lelkészül meghívott Tatár Mihály úr annak folytán, mert a lelkészi díjlevélben a lelkész által használt földekérti adónak a lelkész általi viselést, egyháztanácsai határozat következtében kitéve volt, visszalépett, egyházukat a föld adó alól mind a multa mind a jövőre nézve fölmentetni kéri.

Ezen folyamodvány szabályszerű tárgyalás s a folyamadó egyház körülményeinek, de a lelkész érdekének is méltányos figyelembevételével leendő elintézés végett, az alsózempléni egyházmegyei kormányshékhez áttétetik.

44. A karádi egyház, a helység határában idő közben létrejött tagosítás folytán egyházuk tagjainak megváltozott anyagi körülményei következtében a lelkészi díjlevél módosításának megengedéseért folyamodván

Folyamodványuk a helyi viszonyok tekintetbe vételével, az egyház és lelkész érdekeinek lehetőleg megfelelő intézkedés végett az alsózempléni egyházmegyei kormányshékhez küldetik vissza.

45. Az alsózempléni egyházmegye ajánlólag terjeszti az egyházkerületi kormányshék elé a makkos-hotykaik sok szükséggel küzdő egyház abbéli kérelmét, hogy azon 100 p. frt. kölcsönt, melytől már 35 éven át fizeti a kamatot, legyen kegyes a főtiszteletű egyházkerület ha másnemű segélyezésben nem részesítheti, neki elengedni, s adósságát megszüntetni.

A makkos-hotykaik egyház kérelme nem teljesíthető, mivel a pénztár elengedések által csonkitani nem lehet; annyi kedvezésben azonban készsége részelteti egyházkerületünk, hogy azon felül hogy a jelen évi hirdeténdők sorába felvétetett, töle mint szükséggel küzdő egyháztól jövőre pontos kamatfizetés mellett a tökének részenkénti befizetését is elfogadja.

46. Olvastatott az alsózempléni örösi egyház előjáróinak a nevezett egyház és lelkésze között, a papi díjlevél (charta) irányában fenforgó kérdés elintézését tárgyzó folyamodványa.

Ezzel kapcsolatban felolvastatott az alsózempléni egyházmegyének az örösi egyház s lelkésze között, a lelkész jövedelmének egyik ágát képező 30 szekér széna iránt közte s lelkésze között fenforgó kérdés tárgyában 1864. március 2-ik s 3-ik napján hozott határozata.

Ezen a mult 1863. évi őszi kerületi gyűlésen megállapított rendelet ellenére az ügy miben létét kellőleg felderítő iratok hozzá csatolása nélkül és így nem szabályszerűleg fölterjesztett ügy, az alsózempléni egyházmegyéhez azon utasítással küldetik vissza, hogy föladataul tűzze ki, miszerint a lelkészi díjlevél csonkulása nélkül a panaszos ügyet az örösi egyház és lelkészének egyformán szem előtt tartott s jól felfogott érdekében s mind kettőnek teljes megnyugvását eszközlőleg elintézni igyekezzék.

47. A szomotori egyház a részére néhai Pallai Erzsébet Klobusiczky Pálné által tett 840 o. é. frt. alapítványnak Szabó Mihály ur kezei között veszélyben forgását terjesztve elő, a biztosítás iránti gondoskodásra kérvén föl egyházkerületünket

Ezen folyamodvány oly meghagyással tétetik által az alsózempléni-

egyházmegye esperesi hivatalához, hogy a veszélyben lenni állított kölcsön tőke s kamatainak a szomatori egyház részére leendő behajtása iránt haldék nélkül s annyival is inkább intézkedjék, mivel abból ha az érintett kölcsön tőke a szomatori egyház határozott ohajtása és világos érdeke ellenére is Szabó Mihály urnál hagyatnék, az érintett egyházra háramlandó kár és veszteségérti felelősség sulya a kebelebeli egyházaknak anyagi érdekei fölött is örködni hivatott egyházmegyei kormányra háruland.

48. Olvastatott Horváth Antal egyházkerületi ügyész úrnak a ptrügyi egyháznak néhai Bekén László örökösei elleni 320. p. frt. követelését illető jelentése, melyben arról értesít, hogy noha az ezelőtt betáblázott elsőbb hitelezők a tömeget annyira kiűriték, hogy nem csak a ptrügyi egyháznak, de már előtte betáblázott több rendbeli hitelezőknek is követelésük ki nem telt: mindazáltal többszöri perrel zaklatások után azon eredményre jutott, hogy a követelésből néhai tekintetes Bartal Gábor úr ónodi lakos 100 frt., tekintetes Visolyi Dániel úr papi lakos 100 frt., ugyanaz mint b. Denike Herman hatalmazottja 100 frt., összesen 300 frtot válaltak el csupán az egyház iránti kegyeletből.

Jelenti továbbá, miszerint a Bartal úr 100 frtos kötvényét nagytiszteletű Hegedüs László esperes úr által már elküldte; a 200 frtról kivett eredeti kötvényt pedig általküldés végett azon kéréssel adja be, miszerint ezen ügy befejezve lévén, az általa bélyegekre, iratásokra s előfogatokra előlegezett 20 o. frtot az egyház által megtéríttetni kéri.

Kedves tudomásul vétetett; s egyházkerületi ügyész úr fáradozásáért köszönetünk kifejezése után, ptrügyi egyházat illető 200 frtot Visolyi Dániel úr is mint b. Denike Konrád Herman örökös meghatalmazottjának kötvénye nagytiszteletű Hegedüs László úrnak átküldetni, s egyházkerületi ügyvéd úrnak előlegezett 20 o. frt. költsége az illető egyház által mi előbb megtéríttetni elhatároztatott.

49. A gömöri egyházmegye folyó évi mártius 31. s április 1. tartott közgyűlésből, az otrokocsi egyháznak, Bejéhez mint anyaegyházhoz az 1856. évi szeptember 17. Felső Szuhán tartott egyház megyei közgyűlésben kimondott s ugyan azon évi november 11. Miskolcon tartott kerületi közgyűlésben megerősített csatolása foganatosítása tekintetéből hozott határozatát fölterjesztvén.

Azon hozzá tétellel vétetik tudomásul, miszerint az affiliatio folytán megállapítandó díjlevelet ide annak idejébe küldje föl.

50. A sárospataki főiskolai gymnáziumi tanári kar folyó 1864. március 31. napján tartott közgyűléséből fölterjesztvén a mult 1863. év szeptember 15-én a főiskolai felügyelő bizottmány elé terjesztett, s később ugyanazon év szeptember 27. s több napjain Görgön tartott egyházkerületi gyűlés 152. jegyzőkönyvi pontja szerint, némi csekély módosítással el is fogadott érettségi vizsga tervét, kijelenti, hogy az ott kifejtett elvek és megalapított rendszabályok szerint fog eljárni. Részletesen kijelöltetvén a vizsgának rendje, ideje és módja, valamint a tantárgyak, melyekből a vizsga tartandó lészen.

A vizsgaterv elfogadtatik, s annak célszerű rendezése és kivitelére továbbra is a főiskolai felügyelő bizottmány, s illetőleg a tanári kar bizatik meg.

51. Az alsó-borsodi egyházmegye előterjesztvén az igríci egyház azon kérelmét, miszerint a nevelés ügyében eddig csaknem folytonosan károsnak tapasztalt 3 éves fitanító-ságának állandósítása engedtetnék meg; pártolólág szintén a főtiszteletű egyházkerületi kormány ítélkezése alá terjeszti.

Az ügy a fiskolatanitói állomás ügyére vonatkozó, minden körülmények

s indokok fölterjesztése, s az egyházmegye kimerítő vélemény adása végett az illető egyházmegyéhez visszatétettek.

52. Bakos Antal világi péztárnok úr jelenti, mikép az 1863-ik évi miskolci gyűlés jegyzőkönyvének 44. számú határozata folytán, a pápai főiskolát illető Zsóry-féle alapítvány tőkét, s kamatait az illető helyre megküldte.

Tudomásul vétetett.

54. Az alsó borsodi egyházmegye a csabai egyház abbéli kérelmét, hogy alkalmatlan helyen fekvő haszonvehetetlen szőlőjét örök áron eladhassa, pártolólág terjesztvén egyházkerületünk eleibe.

A kérdéses szőlő örök áron eladatását azon világos feltétel alatt enged meg az egyházkerületi kormánysszék, hogy annak ára egészben tőkésítettvén, az egyház javára jövedelmezővé tétessék.

55. Jelenti a papi özvegy s árvatárbóli részvénydíj kiosztásával megbizott választmány, mikép papi özvegy s árvatárunk jelenleg már azon kedvező helyzetben van, hogy a kamatok $\frac{2}{3}$ az eddigi osztalékot, minden pótlék nélkül teljesen megbírja, sőt néhány forint felesleg is marad: kéri azért a választmány egy évre ez eddigi osztalékot meghagyatni. Jelenti tovább a választmány, hogy a szükösi pénztárbóli segély kiosztására nézve a felségelendők névsorának pontatlan beadása miatt, ismét oda van kényszerítve, hogy azt az eddigi mód szerint ossza ki.

A papi özvegy s árvatárróli jelentés tudomásul vétetvén, az eddigi osztalék még egy évre meghagyatik. A szükösi pénztárt illetőleg pedig, komolyan figyelmeztetnek az esperes urak, hogy a szükösök névsorát egyházlátoztatás alkalmával pontosan összeiratván, névsorukat az egyházkerületi dékának gyűlés előtt legalább egy héttel multhatatlanul beküldjék.

56. Egyházkerületi ügyész Horváth Antal ur hivatalos jelentését benyujtván:

Annak a néhai Fáy Ferenc ur s neje Bernáth Anna asszony tartozására vonatkozó pontjához képest

A Fáy Ferenc ur s neje Bernáth Anna asszony s kapcsolatban a nevezett adósok jószágait megvásárlott Molnár István úr elleni átkeblezési ügynek egyházkerületünk követelését kielégítő végrehajtással valahára ohajtott eredményt eszközölő erélyes lépések tételére, minden esetben pedig az ügy mibenlétét teljesen kimerítő tudósításának folyó 1864. évi júliusban tartandó közgyűlésünk elébe leendő felterjesztésére s.-a.-ujhelyi ügyvéd Kálnicky Károly ur, mint az érintett ügynek az adósok Zemplén megyében fekvő javaikra nézve elővitelével megbizott, komolyan utasított.

Ugyancsak ezen szóban forgó tartozás özvegeből a jelentés szerint néhai Fáy Abraham ur örökösei által biztosított reménylett 1600 o. é. forintra nézve ezen biztosítást az illetőknek mielőbb leendő megidézése után is eszközzeni jelentést tevő kerületi ügyész urnak meghagyatott. Végül ugyanezen tartozásra vonatkozólag kerületi ügyész ur szóval azt adván elő, hogy néhai Fáy Ferenc ur örökségét a Pest megyei d. vecsei és cibakházi jószágokra gróf Teleky Sándor urtól újabb zálog pótlékot (auctio) szándékoztak fölvenni, ezen körülményt gondos figyelemmel kísérni s e fölveendő özveget egyházkerületünk érdekében törvényszabta uton zár alá vétetni kerületi ügyész urnak kötelességébe tétetett.

Néhai Tomka László örökségei ellen föllebbezés után levő pörnek a felsőbb ítélőszéken leendő szorgalmazására Zsarnay Imre ur lévén a mult

1863. évi szeptemberben tartott kerületi gyűlésünk 19. szám alatti határozatával fölkérve, hogy ezt a tisztelt ur sikeresen teljesítthesse, egyházkerületi ügyész urnak meghagyatott, hogy az érintett pör felküldésének idejét s a számot, mely alatt az történt kikeresvén, t. Zsarnay Imre urral haladék nélkül közölje.

Makranczi lakos Szentpéteri József elleni követelés elővitelével megbizott Török Lajos ur, mind a töke, mind annak kamatai behajtását pör útján lehető gyorsasággal eszközteni ezennel utasittatik.

Farkas Antal ur tartozását illetőleg egyházkerületi ügyvéd ur utasított, hogy ha az érintett tartozásra nézve elvállalt kötelezettséget Farkas Antal ur gyermekei f. év júliusig teljesíteni elmulasztanák, azok ellen a behajtásra irányzott törvényes eljárást azonnal indítsa meg.

Zsóry László ur örökösei ellen e jelentés szerint már csak a végrehajtás lévén hátra, azt minden késedelem nélkül eszközteni kerületi ügyész urnak meghagyatott.

Lenkey György és Ádám urak ellenében azon reményben, hogy a megítélt tőkét s kamatokat teljesen kifizetendik, a törvényes végrehajtásnak folyó évi szeptember végeig elhalasztása megengedett.

Boronkay Ágoston ur a nála külevő töke utáni kamatokban Kálniczky Károly ügyész ur jelentése szerint ítéletileg már elmarasztva lévén, ugyanazon ügyész ur a nevezett adós részéről tapasztalt pénztárunkat károsító pontatlanság tekintetbe vételével oda utasított, hogy a tőkének törvényesen leendő behajtása iránt is haladék nélkül intézkedik.

Bernáth Józsefné Vida Poxina asszony ellenében, azon esetben, ha a nála levő kölcsön tőkének rendes és késedelmi kamatait s az okozott költségeket teljesen kifizetendi, a végrehajtás fogamatba vételét folyó év szeptember végeig felfüggeszteni egyházkerületi ügyész ur felhatalmaztatott.

Abaffy Mária Sebe Józsefné asszonynak férje Sebe József urra szállott tartozását illetőleg, annak az azt magára vállalt Vadnay Bertalan urra leendő átírását telekkönyvileg eszközteni kerületi ügyész urnak meghagyatott

A Buttler-féle hagyomány ügyét továbbá is egyházkerületünk érdekében figyelemmel kísérni kerületi ügyész ur felhivatik.

Hegymeghy József ur ellenében megítélt követelésnek végrehajtás útjani behajtása kerületi ügyész urnak meghagyatott. Végül:

Tornallyay Károlyné Lossonczy Judith asszony örökösei ellen a jelentés szerint megindított pert minden erélylyel folytatni kerületi ügyész urnak kötelességévé tétetett.

57. Olvastatott számvevőszéknek, a közigazgatási s alapítványi tárákat tárgyazó számadásoknak 1864. ápril 20. és 21. napjain tartott vizsgálatáról fölvett jegyzőkönyve:

Annak első pontjában az évenként szaporodó s a közigazgatási pénztár tőkét szembeötlőleg fogyasztó kiadások lehető kevesbitésére vezetettvén, egyházkerületünk figyelme, ezen tárgy fölötti tüzetes tanácskozás s határozat hozatala f. é. szeptember végén tartandó közgyűlés egyik teendőjeül jelöltetik ki, — alaposabb intézkedhetés tekintetéből nagytiszteletű Kun Bertalan, Mísey Károly és Bakos Antal urak bizatván meg, hogy a közigazgatási pénztár rendszerinti, ugy azon kiadásairól is, melyekre az eddigi tapasztalat után, rendkívülieg számithat, részletes kimutatást s az azok fedezésére szolgáló források elsorolását, egyszersmind a kiadások kevesbitését illetőleg javaslatot terjeszzenek őszi közgyűlésünk elé.

A nagybányai egyház 252 frt. 25 krnyi töke után pontatlansága foly-

tán 227 frt. 12 kr-ra felszaporodott kamatösszeeggel tartozván, az illető esperesi hivatal utján tudtául adatni rendeltetett, hogy ha folyó évi szeptember végeig a tőke s kamat tekintetében egyházkerületi pénztárunkat ki nem elégítendi, a törvényes lépések megtételét egyházkerületünk többi halasztani nem fogja.

A számvevőszék 14. pontját illetőleg:

illető espereseink több ízben megújított azon határozatunkra figyelemzetnek, miszerint a megyéjükbeli adós egyházak névsorát illető pénztárnokainktól megszerezvén, az adós egyházaktól kamattartozásaikat közvetlenül s különösen az egyházlátogatók által sürgetni el ne mulasztják.

Egyházkerületünk közgyűlési jegyzőkönyveink nyomtatására vonatkozólag a számvevőszék jegyzőkönyveinek 19. pontjában foglalt indítvány folyó évi őszi közgyűlésünk egyik tárgyaúl kitűzetik.

A 24. pontot illetőleg:

Sárkány Dániel állítólag jelenben hevesmegyei dévaványai lakosnál veszályban forgó 115 frt. 20 kr. tőkének törvényesen leendő biztosítása s behajtása tekintetéből a.-borsodi esperes nagytiszteletű Orbán Mihály ur kérik fel, hogy nevezett Sárkány Dánielnek valódi lakása helye s vagyoni körülményei felől mielőbb tudomást szerezvén, arról egyházkerületi ügyész urat sietősen értesíteni sziveskedjék.

Egyebekben számvevő székünk jegyzőkönyvének tartalma tudomásul vétetvén, határozatai egyenkint megerősítettek s érvényre emeltettek.

58. Ugyancsak számvevőszékünknek a papi özvegy s árvatárról, valamint a szűkösök pénztáráról vezetett számadások megvizsgálását tárgyzólag folyó évi ápril 20. tartott üléséről fölvetett jegyzőkönyve felolvastatván:

Tóth-Pápay örökösök s Vadnay György ur tartozásának behajtására erélyes intézkedést tenni Kálnicky Károly ügyész urnak különösen figyelembe ajánljatik.

Egyébiránt számvevőszékünknek azon pénztárra vonatkozó minden határozatai jóváhagyattak s a foganatóság tekintetéből érvényre emeltettek.

59. Árvai József képezdei igazgató ur jelenti, hogy a földrajzi vezérkönyvet, melynek készítésével egyházkerületileg meg volt bízva, bevégezte, azért is azt az írói jog későbbre szóló fentartása mellett, az egyház kerület rendelkezése alá bocsátja.

Miután mult év november hó 17-én Sárospatakon tartott rendkívüli gyűlésünk 212. szám alatt megbizta a főiskolai felügyelő bizottmányt, hogy általában a kézi könyvek, s examinatoriumok nyomtatása és díjazása tárgyában készítsen egy célszerű javaslatot, s ezt még az illető bizottmány be nem adta, egyházkerületi kormányunk függőben látván e tárgyat, Árvai József képezdei igazgatótanár ur műve díjazását, s annak kiadása felőli rendelkezését akkorra halasztja, midőn az érintett javaslat a felügyelő bizottmány által be fog adatni, s ez ügyben végleges szabályozat fog megállapítani.

60. Többen jelentkezővén második lelkészi vizsgára a segédlelkészek közül olyanok, kik a szabály szerint még egy évet a káplánságban nem töltöttek.

Ezekre nézve határozatilag kimondatik, hogy kiknek julius végén túl fog kitelni egy évi káplánsági idejük, második vizsgájuk semmi esetre sem fog felvétetni; ugyan azért szükségtelen költséget és fáradságot maguknak a Sárospatakra leendő utazással ne eszközöljenek.

61. Az anyakönyvi iven az újabb rovatolások szerint az egyházkerület határozatából Sárospatakon a főiskola javára kinyomatván, egy iv ára 4 = négy kr. o. é.

Az egyházak figyelmébe ajánltatik, a megrendelések Sárospatakról történhetvén.

62. Több egyház, nevezetesen a tolcsvai 2000., a jenkei 1000., tornakápolnai 300., hejcei 200., felsődopszai 200. frt. költsönért folyamodván.

Folyamodványuk tárgyalás végett a pénz kiadó bizottmányhoz tétetik át.

63. Az 186^{3/4} évre következő egyházak s intézetek vétettek fel segélyezés s hirdetés végett:

1. A közigazgatási pénztár 6. communio alkalmával, s új évben hirdetendő.
2. A papi özvegy s árvatár.
3. A sárospataki főiskola 2 urnapján.
4. A miskolci gymnasium hirdetés és házankénti megkeresés utján.
5. A marosvásárhelyi és székelyudvarhelyi iskolák.
6. Egyházmegyei pénztár virágvasárnapján és áldozócsötörtökön.
7. váci siket-némák intézete.
8. pesti vakok intézete.
9. Elmebetegek intézete.
10. pesti theologiai intézet.
11. A szigeti iskola.
12. losonci iskola.
13. A szegényebb lelkészek s iskolatanítók.
14. A Gusztáv-Adolf egyesület.
15. A moldva oláhországi missio.
16. Az egri alakuló ref. egyház.
17. Az egyházkerületi főleánynövelde hirdetés és házankénti megkeresés utján.

Az egyházmegyéből hirdetendők.

18. Abaujból a szántói tornya leégett.
19. — a sóshutkai szegény leányegyház.
20. Alsóborsodból az aranyosi —
21. — ládházi szükölködő egyházak.
22. Alsözemplénből: tolcsvai új templomot építő.
23. — hotykai templomát ujitó egyház.
24. Felsőborsodból: damaki és
25. — hegymegi sok szükséggel küzdő egyházak.
26. Felsőzemplénből, a Bodzásujlaki égett, és
27. — — — Szögghi imaházat építeni szándékozó egyház.
28. Gömörbéli Ujfaluusi templomot építő leányegyház.
29. — — — Jólészi iskolát alapítani kívánó egyesült protestáns egyház.
30. Tornából: Szini minden épületétől tűzáltal megfosztott egyház.
31. — — — Szöllőssardói, templomot ujfedőlék alá vétetni szándékozó egyház.
32. Ungból: Záhonyi, tűz által minden épületétől megfosztott egyház.
33. — — — Csapi paplakot építő egyház.

A nagyméltóságú helytartótanács által hirdetés végett ajánltatik.

34. Morva országban a Liphthai református egyház.
35. A Görcei ágostai hitvallásu egyház.
36. A Nagytarnai református egyház Ugocsa megyében.
37. A Csaszlauer református egyház Csehországban.
38. A Hosszúszói ágostai hitvallású egyház.
39. A felsőcécei, birodalomszerte hirdettetik.

A nagyméltóságú Helytartótanács a segélygyűjtést következő egyházaknak engedvén meg, ezek a hívek pártfogásába ajánltatnak:

1. Csehországban a német-gablouci ágostai hitvallásu egyház.
2. Posonymegyében a limbachi ágostai egyház.
3. Veszprém megyében a nagyvásonyi leégett egyház.
4. A balajti tüzkárvallott ref. egyház.

Jegyztték: Kún Bertalan egyházkerületi főjegyző 1., 2., 3., 4., 10., 13., 14., 16., 18., 24., 25., 33., 34., 36., 37., 52., 53., 55., 59., 60., 61., 62., 63.

Bálint József egyházkerületi aljegyző: 5., 8., 9., 15., 20., 21., 22., 26., 27., 28., 29., 50., 51.

Apostol József egyházkerületi világi jegyző: 6., 11., 17., 30., 31., 32., 38., 39., 41., 42., 43., 44., 46., 47., 49., 56., 57., 58.

Misley Károly tiszteletbeli jegyző: 7., 12., 19., 23., 35., 40., 45., 48., 54.

Kiadta

KUN BERTALAN,
egyházkerületi főjegyző.

Tárgymutató arra, hogy a határozatok kiket illetnek.

Szuperintendensi hivatalt 5. 18, 19, 24, 31, 32, 39, 53.

Főgondnoki hivatalt 53.

Főiskolai felügyelő bizottmány 50.

A ref. testvér egyházkerületeket 37. szám, XIV. pont.

Az esperességeket 4, 6, 19, 20, 23, 27, 34, 37, 40, 50, 61, 63.

Sárospataki főiskolai igazgatóságot 6, 4, 37.

Alsóborsodi egyházmegyét 16, 54, 51.

Abauji egyházmegyét 15, 21, 22, 41.

Gömöri egyházmegyét 49.

Alsózempléni egyházmegyét 43, 44, 46, 47.

Felsőzempléni egyházmegyét 7, 29.

Felsőborsodi egyházmegyét 8, 9, 12.

Jegyzői hivatalt 5, 10, 25.

Dr. Ferenczy József, kassai lelkész } 42.

Édes Albert 42.

Kun Bertalan } 14.

Nagy Gedeon 39.

Szathmáry Király Pál, segédgondnok.

Soltész Nagy János urak at. } 42.

Miskolci egyház előljáróit 36.

Sátoralja-Ujhelyi egyház 38.

Egyházkerületi ügyész 42, 56, 57, 58.

Csabai egyház 54.

Hotykai egyház 45.

Sebők Dániel, tábori lelkészt 18.

Kolos Dániel, főiskolai igazgatótanár 4.

Dr. Heiszler József, főiskolai tanár 4.

Segédlelkészek 60.

M e l l é k l e t.

Házassági ügyben a legkegyelmesebb királyi fölmentvény eszközlé- sének fenálló szabályai.

A fölmentvény eszközlésére szükséges:

1-ör Folyamodvány annak eszközléseért a nagyméltóságú magyar királyi helytar-
tótanácsához, melyben alaposan előadandók az okok, melyek a jegyeseket a célbavett házasság
megkötésére indíták. Ezen folyamodványt mind a völegény, mind a menyasszony írja alá,
ha írni nem tudnának a nevöket aláíró a maga nevét is írja alá.

Ezen folyamodványi iven, de lehet külön iven is, bizonyítsa a völegény lelkésze,
hogy a folyamodványban előadott okok valódiak, hivatalos pecséttel.

Ezen folyamodványhoz csatolandó:

a) A völegény keresztlevele.

b) A menyasszony keresztlevele.

c) Ha özvegyek a jegyesek, az elhalt előbbi házastárs halotti bizonyítványa, anya-
könyvből kiírva.

d) A vérrokonsági vagy sógorsági viszony kimutatása genealógiai alakban.

Mindazon négy okmányt a lelkész adja ki, hivatalos pecsét alatt, nem kell más
hitelesítés hozzá.

e) Községi bizonyítvány arról, hogy a tilos vérségi vagy sógorsági viszonyon kívül
a házasságnak semmi erkölcsi, polgári vagy politikai akadályja nincs.

Ezen bizonyítvány tartalmát igazolja a szolgabírói hivatal.

f) Községi bizonyítvány a völegény vagyoni állásáról is külön.

g) Községi bizonyítvány a menyasszony vagyoni állásáról vagy rájuk néző örökö-
södésről, mind a két bizonyítvány tartalmát az illető lelkész és szolgabíró is tartozik iga-
zolni. A vagyoni állástól függ a fölmentvényi díj mennyisége, mely legkevesebb 20 frt. o.
é. s legtöbb 200 frt.; csak a vagyontalanok nyerhetnek fölmentvényt díj nélkül; az egy
arany stola ezeket is terhelvén.

Valamint a folyamodvány ugy minden okmány 50 kros bélyeggel látandók el. —
Szegénységi jogalapon bélyeg nélkül csak a teljesen vagyontalanok terjeszthetnek fe-
okmányokat.

Az ekkép felszerelt folyamodványt a szuperintendens tiszte felterjeszteni saját nyi-
latkozáttal s ajánlatával, mely szinte 50 kros bélyeggel látandó el.

Zsarnay Lajos,
szuperintendens.

Ara 30 kr.